

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008

Climatare

literare

Director: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

Anul 3 ■ NR. 17 ■ martie 2009

Text despre Veșnicul Umblător și Femeia Ultima

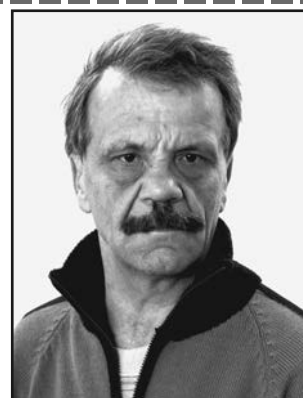
➤ Ion-Iancu VALE

Suflarea Vântului Nebun a adus cu sine setea de sânge fierbinte și a făcut pe mulți muritori să se înfrupte fără rațiune din ambrozia vecurilor de pe urmă. Revoltat, Veșnicul Umblător, și-a înfipt sabia sa ageră de cezar în vâzduhul otrăvit, împrôscând fulgere nepărtinoare ce au pârlolit suflarea suprasaturată de minciună, ipocizie și ură. A stri-

gat, vestind moartea tuturor, a celor fără limită și inutili. S-a scufundat apoi în valurile imense ale apelor ce acopereau păcate ancestrale și neispășite, purificându-le. Aruncat la țarm, viu și nevătămat, el și-a îndreptat privirea spre pădurea de inimi, ce implorau umile clemență și iertare Întunericii Alb, glacial și impenetrabil.

A descoperit, așteptându-l, solitară, pe Femeia Ultima. A sărutat-o și a îmbrățișat-o, bucurându-se de trupul ei încântător și curat de zeiță. Înțelegând că Femeia e sora lui și că rostul lui s-a încheiat, și-a răsucit în pânțe sabia lui împărătească, nu înainte însă de a-i înmâna Cheia iubirii absolute.

Rămânând din nou

singură, Femeia, a plecat la drum spre Noua Cetate, unde trebuia să-și găsească un loc potrivit pentru a naște un alt dumnezeu, adică Pe Cel ce nu fusese încă prevestit și de care nu se vorbise nimic niciodată.

Cu ocazia Mărțișorului și a zilei de 8 Martie, urăm doamnelor și domnișoarelor, colaboratoare și cititoare ale revistei «Climate literare» cele mai calde și sincere urări de sănătate, noroc și inspirație. LA MULȚI ANI!

SUMAR

Poetul lunii
martie:

pag. 9

Ana
Zegrean

Taină și
cuvânt

pag. 12

pag. 15

Binele
și răul

Interferențe lirice în rostirea poetică

pag. 18

pag. 14

Proze
ghilotinate

Un Richard al III-lea al
vremurilor noastre

pag. 7

Calul, un animal
puternic,
înțelept și util

pag. 19

Protocronismul (5)

Theodor Codreanu

Nimic nu e mai urâtă, nimic mai prigonită și mai lovită decât dragostea supremă de românism. O viață întreagă de luptă înseamnă o viață întreagă de sângerări. Nu s-a închis bine o rană și alta se cascadează mai adânc în făptura ta morală. A cui este această țară și care e destinul ei că românii, care se ridică până la conștiința superioară a unei misiuni românești sunt izolați ca niște nelegiuiți și arătați cu degetul ca niște năuci? În România trăiește bine numai cine face tranzacții cu străinismul. În România duce existență mucenicească numai cine, refuzând aceste tranzacții, pulsează în ritmul sângelui acestui neam nenorocit. Un Bălcescu a trebuit să moară oficios în exil. Un Kogălniceanu, un Alecsandri au trebuit să pribegescă peste hotare. Un Eminescu a dus o viață de martir și a murit părăsit și nebun. Un N. Paulescu a fost boicotat toată viața, în primul rând de colegii săi de la medicină. Un N. Iorga a fost declarat nebun în anii săi de superb naționalism. Un A. C. Cuza a trebuit să treacă printr-o mie de injurii și prin purgatoriul unei mari înscenări juridice, acuzat de plagiat de către un armean iudaizat, care nu cunoștea nici limba din care pretindea că profesorul ieșean ar fi plagiat. O formidabilă acțiune de compromitere se organizează imediat în jurul unei personalități, din moment ce ea devine motor moral sau ideologic al românismului. Să nu mai vorbim de cei exterminați fizicește. Constatările acestea duc la una și aceeași concluzie: că pătura noastră conducătoare e coruptă până în măduva oaselor. În suprastratul conducător s-a încuibat un virus permanent, care roade energia morală a mai tuturor celor care se ridică sus. E adevărat că acest suprastrat a fost alcătuit multă vreme din scursura Levantului. Seminția ceea a dispărut, dar virusul a rămas. Optimistii au sperat că forțele ridicate din sănătatea țărănească vor schimba fața lucrurilor cu vigoarea lor morală, proaspătă.

Dar s-au înșelat. Am urmărit ani de zile procesul de transformare a național-țărăniștilor, bunăoară. Oameni ridicați din popor în cea mai mare parte, fii și nepoți de țărani. Avalanșa lor în loc să schimbe fața morală a statului a sfârșit printr-o asimilare a oamenilor acestora în structura coruptă a statului. Din exponenți ai țărănimii, au devenit uzurpatori și dușmani ai românismului. Pentru oameni de felul acestora, drumul puterii duce prin complicitatea cu străinismul parazit. A conduce România în sensul curent presupune condiția prealabilă de a trăda. Politicianul se simte puternic numai în actul de prigonire a românismului și înțelept numai în lepădarea de specificul spiritual al strămoșilor lui. Români deromânizați, - iată ce sunt în majoritatea lor conducătorii noștri politici. (S.n.). Puși în fața naționalismului, au imediat sentimentul intim al propriei lor turpitudini și ca să se elibereze de această stare sufletească, îl prigonesc cu zvăpăială de apostoli. Căci numai apostazia cunoaște înverșunarea nimiciitoare împotriva credinței părăsite și numai trădarea alimentează ura împotriva celor trădați. Prigonitorii naționalismului sunt unelte ale străinismului împotriva propriului lor neam".

Acest citat, de observație genială, rezumă acut o parte a problematicii prezentei cărți. Reacția antiprotocronistă, dincolo de narcisismele de grup, face parte din istoria apostaziei furibunde împotriva naționalismului organic românesc. Această apostazie, supraviețuitoare Levantului, ne urmărește de cel puțin două secole. Ea se manifestă și în cele mai insignifiante lucruri. De pildă, în popularizarea a ceea ce vine din spre minoritari și ignorarea celeilalte părți. Ion I. Cantacuzino observa, de pildă, în nr. din octombrie-februarie, 1934, al revistei Criterion, privitor la un roman mediu (apărut în 70 000 de exemplare), Apărarea are cuvântul, de Petre Bellu: „N-am înțeles însă de ce editorul acestei cărți (sau alții) nu mobilizează aceleași vaste mijloace și pentru o carte bună, de un debutant român. Căci substanța cărții, în speță, nu determină cu nimic succesul ei".

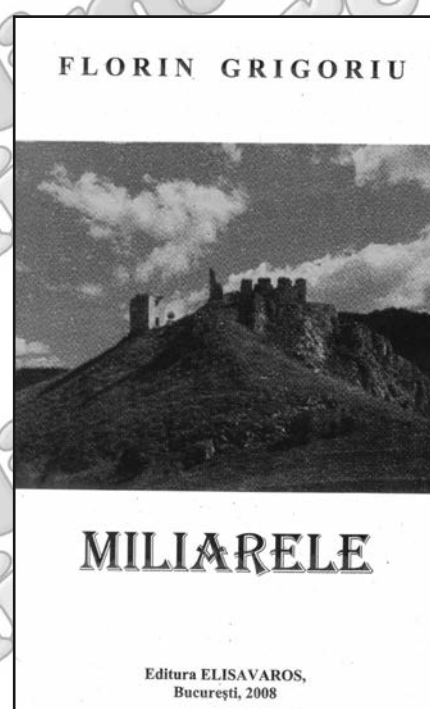
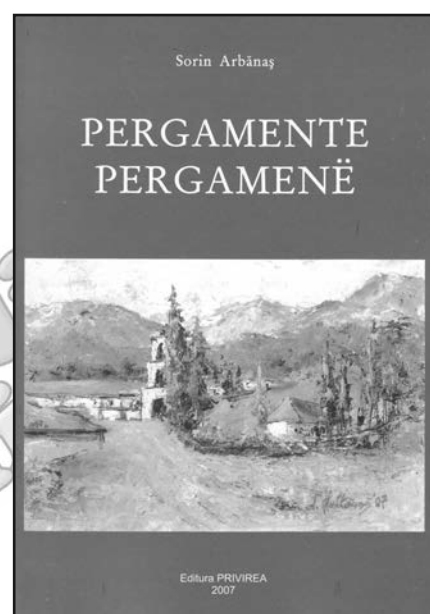
Din contră, când apare un autor care gândește în ecuație națională, toate forțele se îndreaptă împotriva lui. Mă gândesc, bunăoară, la apariția lui Ilie Bădescu în sociologia românească. Întâmplător, cărțile lui Ilie Bădescu veneau în spiritul teoriei lui Edgar Papu, realizând o sinteză între sincronism și protocronism. În loc de o discuție civilizată în jurul cărții sale de debut, autorul a fost „desființat” de formatorii de opinie culturală ai vremii (Z. Ornea, N.

Manolescu ș.a.). La prima sa venire în România, după 1989, universitarul Viorel Roman, de la Bremen, mărturisea într-un dialog cu Andrei Pippidi, găzduit de revista 22, că a venit în țară să-l cunoască, în primul rând, pe sociologul Ilie Bădescu, despre care a auzit că este un discipol eminent al lui H. H. Stahl. Nici vorbă de așa ceva, i-a replicat istoricul, acest Bădescu nu merită nici o atenție! Argumentul: aderența la protocronismul... ceaușist! În schimb, un eseist cu cel puțin o clasă sub vigoarea gândirii lui Ilie Bădescu, H.R. Patapievic, a fost făcut, în câțiva ani o vedetă a filosofiei contemporane pentru ca idiosincraziile sale antieminesciene și antinaționale să poată avea „greutate”.

Asimilarea teoriei lui Edgar Papu cu ideologia oficială a partidului comunist s-a produs pe filieră minoritară, în țară și în străinătate. Prima carte antiprotocronistă, după cum precizăm, s-a publicat în Statele Unite, de către Katherine Verdery. Imaginea va fi preluată de diverși istorici și ideologi din țară și din străinătate. După Catherine Durandin, protocronismul ar fi o culme a izolării culturii românești în context universal, într-un soi de trufie megalomaniacă: „Ideea centrală este negarea influențelor exterioare, în special a influențelor occidentale. România, dimpotrivă, ar fi anticipat creațiile occidentale. Atacurile lui Papu sunt îndreptate împotriva intelectualilor care aleargă după modele și aprecierile Vestului, împotriva urmașilor lui Lovinescu. Lucrarea lui Papu este un ecou al pozițiilor lui Ceaușescu, care se revoltă în 1972 împotriva tendințelor de supraevaluare a ceea ce vine din străinătate, contra atitudinii servile în fața producțiilor din străinătate”⁸. Și autoarea continuă șirul de mistificări, cunoscând faptele doar prin intermediul opiniilor ostile ideii naționale. Se reproșează protocronismului că ar fi „optimist” în legătură cu forțele creatoare ale națiunii, că ar fi fost distrugător ai „disidenței”, mai mult, că „îmbină apărarea tradiției populare cu ordinea Revoluției și ura față de elite”. Uniunile de creație ar fi fost opera protocroniștilor, încăpute pe mâna lor spre a fi administrate și prin intermediul cărora ar fi acces la privilegii, premii, edituri etc. Ca o culme a dezastrului, „Protocroniștii înțeleg să acapareze terenul în beneficiul și prin intermediul unei restructurări ideologice: șovinism, autarhie, mobilizare antioccidentală, discursul lor fiind în conformitate cu conducerea politică”.

Pagină realizată de
Horia MITREA

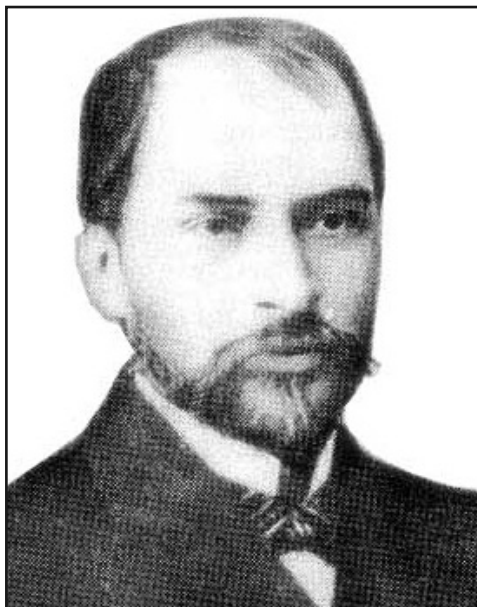
Din biblioteca revistei “Climate literare”

La ANIVERSARE

Cu ocazia zilei sale de naștere (15 martie 1941), urăm colaboratorului nostru Emil Perșa din Cluj-Napoca multă sănătate și forță creativă în continuare.

La Mulți Ani!

George Coșbuc El-Zorab

La pașa vine un arab,
Cu ochii stinși, cu graiul slab.
- "Sunt, pașă, neam de beduin,
Și de la Bab-el-Manteb vin
Să vând pe El-Zorab.

Arabii toți răsar din cort,
Să-mi vadă roibul, când îl port
Și-l joc în frâu și-l las în trap!
Mi-e drag ca ochii mei din cap
Și nu l-aș da nici mort.

Dar trei copii de foame-mi mor!
Uscat e cerul gurii lor;
Și de amar îndelungat,
Nevestei mele i-a secăt
Al laptelui izvor!

Ai mei pierduți sunt, pașă, toți:
O, mântuie-i, de vrei, că poți!
Dă-mi bani pe cal! Că sunt sărac!
Dă-mi bani! Dacă-l găsești pe plac,
Dă-mi numai cât socoți!

El poartă calul, dând ocol,
În trap grăbit, în pas domol,
Și ochii pașei mari s-aprind;
Cărunta-i barbă netezind
Stă mut, de suflet gol.

- "O mie de țechini primești?
- "O, pașă, cât de darnic ești!
Mai mult decât în visul meu!
Să-ți răsplătească Dumnezeu,
Așa cum îmi plătești!

Arabul ia, cu ochii plini

De zâmbet, mia de țechini -
De-acum, de-acum ei sunt scăpați,
De-acum vor fi și ei bogați,
N-or cere la străini!

Nu vor trăi sub cort în fum,
Nu-i vor cerși copiii-n drum,
Nevasta lui se va-ntrema;
Și vor avea și ei ce da
Săracilor de-acum! -

El strânge banii mai cu foc,
Și pleacă, beat de mult noroc,
Și-aleargă dus d-un singur gând,
Deodată însă, tremurând,
Se-ntoarce, stă pe loc.

Se uită lung la bani, și pal
Se clatină, ca dus de-un val,
Apoi la cal privește drept;
Cu pașii rari, cu fruntea-n piept,
S-apropie de cal.

Cuprinde gâtul lui plângând
Și-n aspra-i coamă îngropând
Obrajii palizi: - "Pui de leu,
Suspina trist. Odorul meu,
Tu știi că eu te vând!

Copiii mei nu s-or juca
Mai mult cu frunze-n coama ta,
Nu te-or petrece la izvor:
De-acum smochini, din mâna lor,
Ei n-or avea cui da!

Ei nu vor mai ieși cu drag
Să-ntindă mâinile din prag,
Să-i iau cu mine-n șea pe rând!
Ei nu vor mai ieși râzând
În calea mea șirag!

Copiii mei cum să-i îmbun
Nevestei mele ce să-i spun,
Când va-ntreba de El-Zorab
Va râde-ntregul neam arab

De bietul Ben-Ardun!

Raira, tu, nevasta mea,
Pe El-Zorab nu-l vei vedea
De-acum, urmându-te la pas,
Nici în genunchi la al tău glas
El nu va mai cădea!

Pe-Ardun al tău, pe Ben-Ardun,
N-ai să-l mai vezi în zbor nebun
Pe urma unui șoim ușor
Ca să-ți împuște șoimu-n zbor;
Nu-i vei pofti: Drum bun!

Nu vei zâmbi, cum saltă-n vânt
Ardun al tău în alb vestmânt;
Și ca să simți sosirea lui
Mai mult de-acum tu n-o să pui
Urechea la pământ!

O, calul meu! Tu, fala mea,
De-acum eu nu te voi vedea
Cum ții tu nările-n pământ
Și coada ta fuior în vânt,
În zbor de rândunea!

Cum mesteci spuma albă-n frâu,
Cum joci al coamei galben râu.
Cum iei pământul în galop
Și cum te-așterni ca un potop
De trăsnete-n pustiu!

Știa pustiul de noi doi
Și zarea se-ngrozea de noi -
Și tu de-acum al cui vei fi?
Și cine te va mai scuti
De vânturi și de ploii?

Nu vor grăi cu tine blând,
Te-or înjura cu toți pe rând
Și te vor bate,-odorul meu,
Și te-or purta și mult, și greu;
Lăsa-te-vor flămând!

Și te vor bate,-odorul meu,
Să mori tu, cel crescut de noi!...

la-ți banii, pașă! Sunt sărac,
Dar fără cal eu ce să fac:
Dă-mi calul înapoi!

Se-ncruntă pașa: - "Ești nebun?
Voiești pe ianiceri să-i pun
Să te de-a câinilor? Așa!
E calul meu, și n-aștepta
De două ori să-ți spun!

- Al tău? Acel care-l cresc
Iubindu-l, cine-i: eu ori tu?
De dreapta cui ascultă el,
Din leu turbat făcându-l miel?
Al tău? O, pașă, nu!

Al meu e! Pentru calul meu
Mă prind de piept cu Dumnezeu -
Ai inimă! Tu poți să ai
Mai vrednici și mai mândri cai,
Dar eu, stăpâne, eu?

Întreagă mila ta o cer!
Alah e drept și-Alah din cer
Va judeca ce-i între noi,
Că mă răpești și mă despoi,
M-arunci pe drum să pier.

Și lumea te va blestema,
Că-i blestem făptuirea ta!
Voi merge, pașă, să cerșesc,
Dar mila voastră n-o primesc -
Ce bine-mi poți tu da?

Dă pașa semn. - "Să-l dezbrăcați
Și binele în vergi i-l dați!
Sar eunucii, vin, îl prind -
Se-ntoarce-arabul răsărind
Cu ochii înghețați...

El scoate grabnic un pumnal,
Și-un val de sânge, roșu val
De sânge cald a izvorât
Din nobil-încomatul gât,
Și cade mortul cal.

Stă pașa beat, cu ochi topiți,
Se trag spahiii-ncremeniți.
Și-arabul, în genunchi plecat,
Sărută sângele-nchegat
Pe ochii-nțepeniți.

Să-ntoarce-apoi cu ochi păgâni
Și-aruncă fierul crunt din mâini:
- "Te-or răzbuna copiii mei!
Și-acum mă taie, dacă vrei,
Și-aruncă-mă la câini!

George Topârceanu

Vara la țară

Locuința mea de vară
E la țară...
Acolo era să mor
De urât și de-ntristare
Beat de soare
Și pârlit îngrozitor!

Acolo, când n-are treabă,
Orice babă
Este medic comunal.
Viața ce aci palpită
E lipsită
De confort occidental.

Nu exista berărie,
Nici regie...
Doar un hoț de cârciumar
Care are marfa proastă
Și-o nevastă
Ce se ține c-un jandar'.

Când te duci pe drumul mare

La plimbare
Este praf de nu te vezi:
Trec, mișcând domol din coadă,
Spre livadă
Ale satului cirezi.

Și te poartă sub escortă
O cohortă
De țăntari subțiri la glas,
Înzestrați la cap cu-o sculă
Minusculă,
Cu pretenție de nas...

Când se ia câte-o măsură,
Lumea-njură
Pe agentul sanitar
Și-l întreabă fără noimă:
"CE-AI CU NOI, MĂ?
PENTRU CE SĂ DĂM CU VAR?"

Ale satului mari fete
Fără ghețe

Ies la garduri pe-nserat...
(Am vazut aci-ntr-o noapte
Niște fapte
Care m-au scandalizat!)

Dar în zori încep cocoșii
Păcătoșii,
Că să facă iar scandal,
Să te sături de viață
Și dulceața
Traiului patriarhal!

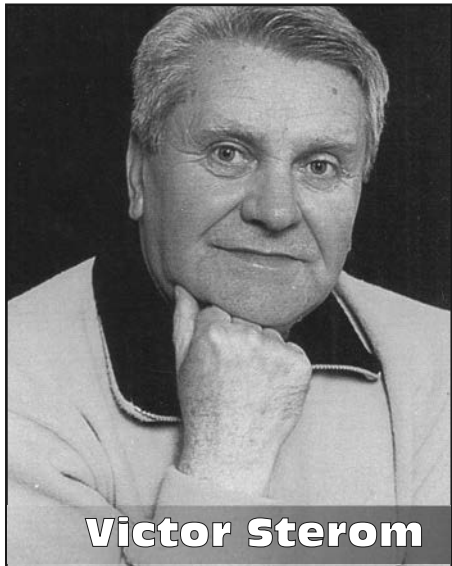
De-aia zic eu, prin urmare,
Vorbă mare:
Că de-acuma, să mă tai,
Nu-mi mai treb'e altă cură
În natură
Să mă duceți cu alai!

Meargă pictorii la țară
Ca să piară
De căldură și de praf!
Mie dați-mi străzi pavate,
Măturate,
Dați-mi cinematografl!

Dați-mi, dați-mi strada-ngustă

Unde gustă
Omul viața mai din plin,
Cu trăsuri, femei cochete
Și cu fete
Încălțate cel puțin!

Victor Sterom

Poezia din acest volum este înnoită și se reasează în planul expresiei poetice din punct de vedere tematic și ideatic în excepționala capacitate de a releva imaginea versului care se transformă într-un receptacol al cunoașterii. Această idee să nu-i zică temă în poezia Constanței Buzea (născută la 31 martie 1941 în București) capătă forme diferite întru evidențierea intimității, voluptatea așteptării, frenezia împlinirii erotice, dezamăgirea, durerea, iar - planta memoria - marchează împliniri metaforice deosebite, remarcând ceea ce criticul literar Dan C. Mihăilescu numea pe drept cuvânt „extrema diversitate a formulelor

Fulguratii de Victor Sterom

Constanța Buzea ■ Planta memoria ■ Editura Cartea Românească ■ București

lirice” Aferom. „În numele tău/în numele însinguratului de viu/învie cu vântul/eu în minune crezând/intru în cer împinsă de toate/ cuvintele amenințate/dar doamne văd limpede/prăvălindu-se printre nori/șarpele și pasarea-liră în zale/sugrumată pierde/între coastele tale/priveliștea castă/în vreme ce tu/vacarm îmi strecuri în auz/și răgușit îmi ceri/să trimit/spre capătul lumii pâine/albastră”. (pag. 80) O conștiință mereu atinsă de iluminarea ce izvorăște din marele și inevitabilul mister al creației are poeta Constanța Buzea, preocupată să utilizeze instrumentele poetice divers și eficient, fie în mod tradițional, atunci când scrie în vers clasic și anume sonete, fie modern precum în cazul de față „iubind/mă înec în polen/și în lacrima câinelui/iubind mă petrec țoria prin/liniștea de plumb alb/a mielului/fericită colină sunt/trup fericit/ sfânt ca iarba mormintelor/celor de două ori/îngropați/dincolo de lumină

sunt/alte lumini/se-aude un plâns/ printre vii/cel ce fuge/cu gâtul aplecat/înainte/purtând între umerii lui/un copil/nu poate fi decât/orb sufletul meu însetat/cu poala vestmântului/plină de struguri/și frunze...” (pag. 58) Atrasă de combinații verbale ingenioase, de repetiții, de ritmuri sacadate, îndrăznețe și ludice, de sonorități dezinvolve, Constanța Buzea se împacă între două laturi ale naturii sale: una de adâncime a fiorului existențial, cealaltă de modalitatea instrumentalistă, discernând în ambele un aer pragmatic, o luciditate combinatoria de mare rafinament.

„te întorci/cu mâinile una în alta/ grele și vii peste piept/trup gol/în pânza de în a cearșafului/abstract alunecând/ înec alb/în nostalgia distanței/ neîncăpătoare/tavanul pâlpâie /tu ești izvorul acestui/fascicol de raze/ crezi în boală/în oboseală/definitiv/uiți să respiri/refuzi să te miști așteptți durerea/ea vine/o privești in-

Constanța Buzea

tens/ca din abisul unei săli/și ea îți caută ochii/coșmar hipnotic nu vis/numai în somn se mai poate/dar nu dormi/numai în somn câteodată/te ridici/intri lent în cer.” (Odaia la pândă)

Cezarina Adamescu ■ Logodnă mistică ■ Editura Arionda ■ Galați ■ 2007 ■ prefată de Emsric Ckvala

„Suprema Lumină, în creația doamnei Cezarina Adamescu, ne dă uneori răgaz, se ascunde pentru a rămâne singuri cu Dumnezeu, pentru a nu mai vedea ceea ce e rău. Cuvintele răsărite întru slujirea Luminii se înălțuie în dansul aducător de liniște și pace în sufletul cititorului, neocolind. Însă, atunci când e cazul, realitatea pământeană, tipând în întuneric, cu strigăt dureros de uman”. (Smeri Chvala)

În esență, - logodna mistică - e o abordare originală a stării de tip imnic în poezie. Cezarina Adamescu pornește de la concepția afinităților categoriale dintre mistic și metafizic - mitul eternei-logdonei- stabilind para-

digmatic rânduieșile primordiale: singurătatea cosmică și destinul creator al omului.

„Ce de scânteii/Aruncă luminile ochilor mei/Mă doarg aerud/Mă doare lumina/Cu irizări albastre,/Lumina apei lucii, străvezii,/Lumina din astre,/Din flacăra în pălălaie,/Lumina Bălaie/A grăului dat în pârg/Pe care cu sânge/În donița palmelor/Mele o adun,/Lumina din ochi de lăstun,/Lumina din ochiul păunului,/înfoiat în coada-i rotată,/ Când vede păuniță mirată...” (p. 36) Alternând raportul dintre gândirea mistică și prozodia semantică, Cezarina Adamescu constată în fluxul poetic că între cele două linii de forță, se personalizează

logosul și în același timp, se metamorfozează misterul. Ea știe că - omul - e o ființă metaforică, de unde metafora - logodită-cu simbolul culminează în iubire și mit; mitul în sine capătă însă ființă odată cu viața poemului însumat aici în 60 de pagini de carte.

„Pasageră,/Lumina trece orice bariera,/Trece prin zid/Pătrunde în vid./ Am dorința să aflu/Lumina/De unde survine ființa,/Luminiiui ființial/Din cel primordial,/Lichid amniotic,/Esențial,/Pe care alunecăm la venire,/ În tipătul sfâșietor/De iubire/Al mamei născând/Un prunc de lumină flămând...” (p. 15)

Sugestia acestui poem-fluviu con-

stă în faptul că se dezvoltă ontologic, luând - misterul - drept punct de plecare dar și de ajungere - pe căile dragostei -prin meditație, contemplație și viziune - în punctul propriu al sensului întrupărilor revelatoare.

„Odată, când se-nsera/Lumina mă urmărea,/Aproape de asfințit/M-a fugărit/S-a ținut scai de mine/Până m-am ascuns sub ruine./Până i-am intrat sub piele/S-a ținut pe urmele racle,/S-a lipit de mine/Ca o străină/Până m-am făcut/Leoarcă de lumină./Se revarsă, îmi șiroia/Deversă,/Până se-nnoia./ Voiam fără pricină/Sa ma spăl cu lumină”. (p.60)

Ana Hâncu ■ Obsesia unui proces ■ Editura Karta-Graphic ■ Ploiești ■ 2008

„Obsesia unui proces este un excepțional roman psihologic și de dragoste, întâmplările analizate și redate cu extrem de multă delicatețe;este obsesia unui vis frumos al scriitoarei, care a alergat câțiva ani buni până l-a văzut realizat. Să sperăm că fântâna cu apă vie, din care a gustat acum, doamna Hâncu nu va rămâne o himeră ce-i va hrăni existența, cum se destăinuie eroina în finalul romanului (Ioan Popescu) pe coperta a patra.

Un acut simț al realului asumat o face pe prozatoarea Ana Hâncu să înfățișeze cu sensibilitate, printr-o analiză minuțioasă, trăirile sufletești ale personajelor. Ea construiește pentru fiecare moment petrecut aievea, temelia unui convingător și verosimil model epic. Acțiunea este densă, di-

namică, dialogul viu, firesc, credibil. Povestind cu talent întâmplări vizualizate - aproape filmic - dintr-o etapă dramatică a vieții ei, scriitoarea Ana Hâncu știe să observe - procesul - complicat, uneori ambiguu al modificărilor în mentalitate, acceptând gestul opțiunii asupra acelor situații care solicită din partea eroilor cărții destul de multă atenție. Autenticității și puterii persuasive de observație li se adaugă - în planul scriiturii - cursivitatea dialogurilor și adecvarea stilistică. Așadar, romanul -obsesia unui proces - urmărește starea de tensiune iscată și se desfășoară ca un protest împotriva violenței și ca pledoarie: pentru calma conviețuire a oamenilor. Îndârjirea - aproape dureroasă de a trece prin întâmplări temperamentale, întârziindule răspunsul, inversându-le sensul,

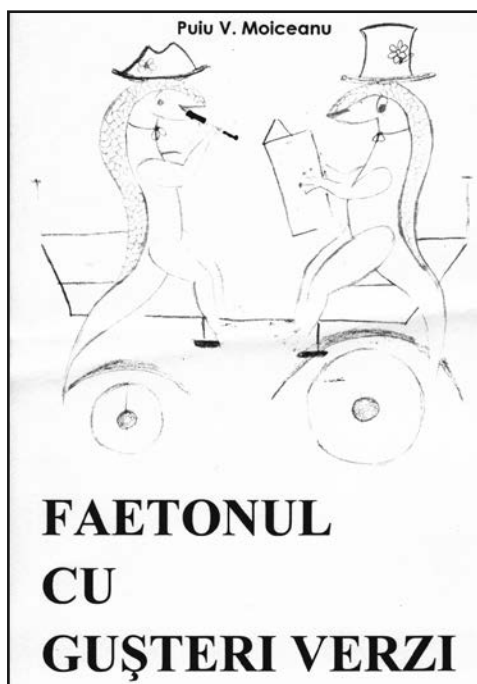
într-o aparență de joc sublimat-efect al înstrăinării de sine ori al căutării cunoașterii de sine, sau al unei premature dislocări interioare, se înfruntă aici cu bucuria de a trai, de a primi creator și de a înmulți rodnic înțelesurile subtile, subsidiare și tainice ale existenței.

De oriunde aia citi, nu se poate să nu observăm în acest roman, consistența ideatică a temelor întrețesute în plinătatea atmosferei epice și nu în ultimul rând, pregnanța prozodică a discursului narativ. „Drumul spre casă părea o întoarcere din viitor. Îi dădea o viziune stranie asupra vieții sale. Ar fi preferat trecutul și totul să se oprească înainte de a o întâlni pe Alina, sau mai degrabă, înainte de momentul decisiv - dominarea împotriva voinței. Îl irita propria-i lașitate, neputința regăsirii.

Pusese asaltatul, preferatul, alintatul atâtor femei. Care din ele meritase timpul pierdut? Lipsite de scrupule, doar interesante? Dar el cu ce era mai bun? El cum fusese?... Alina va rămâne singura, excepție din viața lui. Se purtase cu ea ca un ticălos.Poate că o merita pe Lelia. Ou ce era mai bun decât ea? Era mai curat, mai cinstit. El nu-și vânduse trupul. Atât îl îneca o silă de ei și de toate. Cum de-și irosise atâția ani în compromisuri și-n incertitudini? Pe cine regreta? A iubit pe cineva cu adevărat? Dar pe el cine îl lubește, Alina? l-a impus iubirea, s-a înfipt ca o suliță otrăvită în sufletul ei. Era singura pe care nu trebuia s-o rănească.De cine a fugit ca un laș, de cine a vrut să scape, de ea sau de sine. Parcă ar fi dedublarea sinelui pe care bine morțiș să-l distrugă”.

➔ Mihai ANTONESCU

În absența părerilor de rău

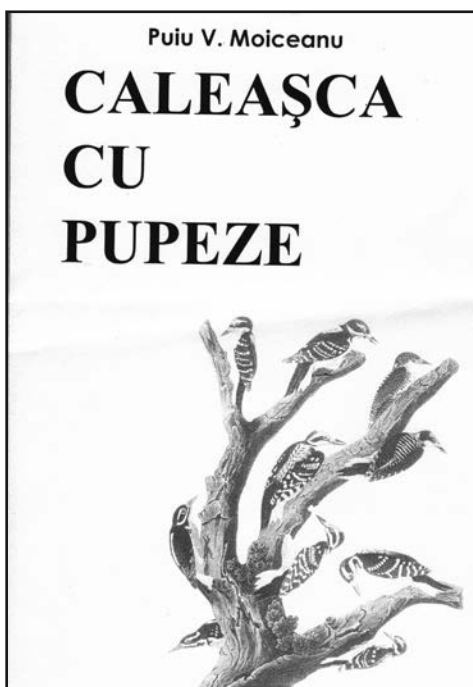

Dacă lumea ar curge toată printre oglinzi paralele singurătatea nu si-ar mai găsi locul în suflute și dicționare, iar plecările sine-lui înspre oriunde lui, ar păstra etern speranța într-o imagine de întors și de întregit «Dacă mâna îngerului nu ar mai cunoaște rostul pietrei în jocul pruncilor dintâi ai lumii, iar pământul si-ar ține respirația în luna florilor de teamă să nu scuture pomii, semn ar fi, că undeva între stele, Dumnezeu surăde în oglinda universului, asemuindu-și liniștea cu cea a unui mănăitor de cuvinte. Dar, ce mănăitor poate fi asemenea lui Dumnezeu cel darnic risipit în oglinzile de carne și mers ale

lumii, astfel încât, istoria și timpul să-l scoată din rând și să-l arate cu degetul?

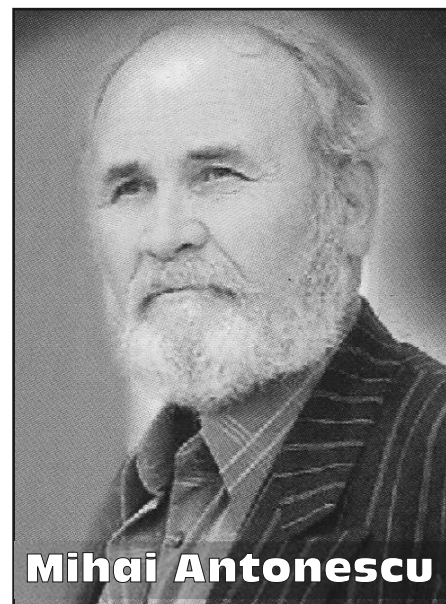
Puiu V. Moiceanu, acest cuminte și de oameni iubitor poet, vine înaintea cititorilor de veche și rodnică înțelepciune odihnind în patul cuvintelor alese, cu două volume de versuri deodată, (ale câte-lea, oare?) „aripi de lumină și zbor” spunem noi, fix în anul de pomină 2008, musai, apărute sub sigla inspirată a Editurii Muzeul Literaturii Române. CALEAȘCA CU PUPEZE și FAETONUL CU GUȘTERI VERZI. Ambele volume sunt o demonstrație de temeinică însușire a unei morale aproape fără cusur, de care poetul face uz cu blândă înțelegere, îndemnând la cumpăt, cunoaștere și frumos: „Măreția implică și riscuri/Așa cum tăcerea dă fiori/Nu toți ajung pe piscuri/Usor urci și greu cobori.” (din poemul CUNUNI, vol. Caleașca cu pupeze) Atent la nuanțe și stări comportamentale, acid și autoper-siflant cât încap, poetul se pune mai întâi pe el în capul demersului liric, astfel încât, oricine aflându-l să se binecuvânteze prin învecinare, tot printr-un surâs regăsindu-se: „De când nod știu să desfac/Si tăcerea să descânt/Râsului să-i fac pe plac/Aleluia știu să cânt.” (LUME) Poetul Puiu V. Moiceanu! Această enciclopedie a Bucureștilor de altădată. tribut ar iubirii și legilor prieteniei până-n pânzele albe, anulând prin buna-i dispoziție și profunzimea scrierilor lui orice părere de rău în urma trecerii printr-o lume inevitabilă, mereu contrariantă și piezișă: „Răbdător născut

supus/ Eu alerg după noroc/Râs nu iau la preț redus/Nu îmbăt cu busuioc.” (din poemul LEGĂMÂNT). Șarjele amicale de la finele volumului CALEAȘCA CU PUPEZE, reclamă un spirit acid, epigramist pe dinlăuntru și pe dinafară, conștientizând chiar poemele vecine,

atâta cât să nu le îmbolnăvească: „Băbuța mea nu este babă/Si nu este cotoroanță/Un canin ce stă să cadă/Am să-l pun la use clanță.” (pag. 71)

În FAETONUL CU GUȘTERI VERZI, poetul nu-si schimbă prea mult nici timbrul, nici intențiile, apăsând cantine celei clauze și îndemnuri, certând lu-mea,

Mihai Antonescu

(vorba lui Soreescu) pe sine însuși certându-se, cu înțelegere: „De aș ști să ar/As trage brazdă adâncă/Din cuvânt să fac hotar/lar din lacrimi-mă poruncă.” (din poemul MULȚUMIRI) Osânda râsului e tot câștigul unui spirit ale cărui îndemnuri s-au așezat în cărți pentru acum și mai târziu să umple golul lacrimii în absența părerilor de rău: „Oamenii sunt sen-tinele/Gușteri verzi cu ochi la pândă/Adun lacrimi sa spele/Râsu ce-a ră-mas osândăo” (din poemul BLESTEM) Un vag ecou de regrete gândite pe furie, deschid o fantă în sufletul poetului, atâta cât să-l bănuim și altcum-va: „Nu știu de ce m-am întors/Neastâmpăru mă roade/Ca sărutul văduve-lor/Cuvintele coasă bătută/Pe buza adevărului/... dau să plec, mă întorc/ șarpele casei se răsucesce-n palmă/...” (din poemul TIMP)

Două cărți, două jumătăți ale unui întreg ce se vrea mireasma de învățătură și reper în existențial. Două petale scuturându-se în somnul aceleiași flori întru cinstirea poetului Puiu V. Moiceanu, contemporanul nostru.

➔ Mihai ANTONESCU

„...și până la umeri brațele lui au tremurat în nelucrarea aflată sub străina poruncă, iar lanul venea spre el împingându-i neliniștea până-n osiile roșii de sânge ale amurgului. Ultimele păsări cădeau din-tre stele direct în somn, iar cosașul a prins a îngâna un cântec pentru visul cel fără de sfârșit al grâului și-al păsării, mângâind oțelul înserat, cel nesuspus decât focului sau lacrimii, mai înainte să porceadă la încălcarea poruncii”

Poetul IOB BUSU este asemenea unei

grădini cu mai multe porți, toate deschise în calea orbilor să nu strice ei gardul dacă ar vrea să între, căci, orbii, se știe, preferă mai îndată deșertăciunea desertului în care nimic luminos nu se întâmplă, până să afle misterele pomului dat în copt, taman din drag și din iubire de lume. Cărțile poetului, puține la număr dar cu bun temei scrise, ne vorbesc despre iubire și ură, despre singurătăți impuse ori pe cont propriu asumate, precum și despre mușcăiul otrăvit al minciunii înflorind la butoniera întunecatului frac al trădărilor cotidi-ene. Poetul își apără singur ideile și ființa, sângeră pe dinlăuntru ori de câte ori trufia sau mărginirea unora încearcă mușcătura pe verticală, căci nu-i așa, unicitatea și valoarea, nu în numărul dușmanilor se prețuiește azi? Măicuța ei de viață!

Acest ultim volum deocamdată, „Teama de fericire” apărut la Editura DBLIAKA în anul 2009, e răspunsul omului scârbit, însingurat și devreme cărunț dat contemporanilor prea grăbiți să anuleze suflet și valoare, precum și unei societăți ce-și devoră fără păs Istoria și conștiința, cu/sine, pe sine călcându-se în picioare.

Adăpostesc înlăuntrul meu/o statuie a increatului/în nopțile bolnave furiile stelare/potolesc dorul conștiinței de sine/colții fiorosi ai banilor/se înfig în sărbătorile nebunilor am aruncat curcubeul să sperie ploaia/ce-mi putrezește încet trupul adăpostesc înlăuntrul meu/nevăzuta statuie a limbii române...” (Statuia limbii române) Armele poetului

Întoarcerea îmblânzitorului de lanuri

pe termen lung pregătite, sunt cugetul limpede, o-chiul a tot și toate cuprinzător, plus o specială și mirabilă așezare în vers a ideii explodând în pagină ca © grenadă fără cui, aproape instantaneu”... Într-un cerc imperfect/se cuibărește umbra unui nor/copilul în-parte apa cu o nuia/aerul - minciuna cu mizeria într-o singurătate fără egal/cuțitele tranșează nopțile/devoratorilor de cuvinte într-un cerc imperfect/gândul devine un palimpsest al gestului...” (Palimpsestul gestului) Gândul amar, face dăpărtarea poetului și mai depărtare, dar cum altfel poți judeca ori adânci verdicte în carnea timpului tau, decât privindu-l dinafară, adeseori chiar prin "bunăvoința" speciei din care provii? "... Oe poate fi mai trist ca Omul/din care cad gânduri l/ce poate fi mai drept ca Pomul/din care curg veacurile! despuiatele cuvinte fug de rușine/vântul le coboară-n lăuntru focului! orbii dau

de pomană căldură/furtuna dă râsului spaimă- oamenii cresc în ei peșteri...” (Peșteri și foc) Ion Busu a înțeles în fine, că, totuși, învingătorii sunt mereu cei ră-mași cu genunchii întregi în mijlocul oricărei încercări, că oțelul nobil-lei lui coase e la fel de necesar pentru oameni și câini, cum și pentru lanurile scrisului, până la decuparea din taină a vedeniei:”... Am lăsat un semn de carte/pe acea clipă din noapte/când mă voi împăca/sigur cu visele/si mă uram/pentru a avea prieteni/și mă mințeam/înainte de a spune adevărul simțeam cum fumul de tămâie/dă un alt înțeles răzvrătiților...” (Semnul de carte)

Cu acest nou volum, " Teama de fericire " poetul Ion Busu revine în câmpul visual și spiritual al celor ce-l iubesc sau nu, obligându-i totuna, SA IA AMINTE I Cu toate că, așa e, la fericire ajungi temându-te cumplit mai întâi. Ave!

Proze ghilotinate

Mircea CONSTANTINESCU

Proze ghilotinate: Mi se poate reproșa tendința de a încuscri proza pe care nu mai sunt dispus s-o semnez cu subiecte erotice, cel puțin în ultimii ani. O sinceritate delincventă mă determină să nu renunț la ereziile cuvioșeniei caste. Dar și să nu le absolv de la o prezență literară. Cutremurat de curenți contrari, amestecat oniric în realități imposibile, străbătut de undele de șoc ale unor percepții senzoriale implozive, mă văd obligat să nu abdic. Coincidența face ca în tocmai aceste zile/nopti să citesc un roman amânat din nejustificate motive, respectiv "Zgomotul alb", al lui Don DeLillo (2006). Aici află că primul capitol al cărții, deloc scurt, 125 de pagini, poartă titlul (convingător) "Unde și radiații". Consider, pompos pentru eventualii mei adversari, că mi se potrivesc de minune aceste unde și radiații. Sunt vinovat, ce-i drept, pentru propensiunea de a-mi asemui/racorda reacțiile cotidiene unor secvențe eventual literare, chiar de a le identifica cu posibile pasaje literare... Dacă am anunțat că nu mai doresc să scriu proză, acum doi-trei ani, nu înseamnă că mă voi exprima, indiferent de subiect, altfel decât în proză. Firește că frazele îmi sunt sârguincios dictate de intemperiiile sufletești, acestea, la rândul lor, dictate de intemperiiile organice, acestea, la rândul lor, imposibil de controlat/cuantificat. Nu mă recunosc în postura generică de animal, sunt obligat să mă recunosc în postura generică de animal. Trestia gânditoare este rezervată numai gânditorilor. Noi, ceilalți, ne consemnăm virtuțile/eșecurile stricte. Dacă am venit din Cosmos, sau dacă am fost născuți prin sciziparitate, rămâne o problemă deschisă tuturor speculațiilor. Cosmocomicăriile (vezi ipoteza literar-artistică a lui Italo Calvino) ne pot nutri orgolii

Mircea Constantinescu

prin definiție defuncte. Deci, domnilor, permiteți-mi să sper că voi creiona, cu noroc, unele propoziții demne de semnatul acestor gânduri. Acestea nu vor fi totuna cu, nu vor purta stigmatul genialității, dar vor dezvălui stigmatul unei sincerități artistice debordante. Chiar - dincolo de vârsta naivităților suportabile - una tributară "undelor și radiațiilor". Așadar, completez anterioara propoziție (: sexul tău azi... ce orhidee dezabuzată!) cu rândurile pe care n-am vrut, inițial, să le mai divulg, anume: bombați ferm, sâinii au prospețimea aromată a miezului de ananas... nu te privesc, sufletul meu întortocheat, nostalgic dar nu sac de regrete sau remușcări, sufletul meu te privește... noua sau vechea geografie a statuii tale... răsfoiesc atlasul, veline paginile sale îmi dezvăluie teritorii și contururi suprapuse, confuze în tocmai claritatea lor prefabricată... pântecul îți tremură elastic și misterios de parcă deține o pompă proprie, un fel de altă inimă, plată, elongată subcutanat și tainic și viguros... tinerețea pergamută a interiorului pulpelor lasciv

îndepărtate, ca într-un somn letargic... și respirația fumigenă, nimbăta a vulvei ritmată în consens cu tresăririle pântecului... sufletul continuă să te privească, minunat ca acum atâția ani, sau poate continuu minunat ca și cum timpul tău, timpul nostru s-ar fi comprimat, complet suprimat ca durată, ca vestejire, ca desfrâu organic, ca sigiliu al inelelor de vârstă stricte... melodia contururilor tale pulsează după o partitură intimă, nedescifrabilă cu retina sau cu timpanul cuiva din afară... cornele acustice sau microscopice, oricât de perfecționate, oare ce ar mai putea să surprindă, suplimentar?... poate, doar, aliorul izbucnit dintre labii, acolo, în nordul jilav și păduros, până acum ațipit, ascuns și deodată - sau treptat? - mi-grînd spre ochiul meu interior și lăsându-se palpat și mângâiat și alintat de limba galeșă a privirii mele... numai o aptitudine halucinatorie, pe care n-am a mi-o recunoaște, ar reuși, întrucâtva, să stopeze, să conserve într-un stop-cadru, între ramele unei secvențe imutabile, teritoriile și contururile tale suprapuse,

confuze în tocmai claritatea lor prefabricată... dar chipul tău revărsat gingaș peste/între colile spumoase ale cearșafului, deasupra și în interiorul talazului pufos al pernei, înrămat fauvist între pletele dezordonate negrualbastre, deschis închis privirii sufletului meu explorator, permițându-și exprimarea doar prin pelicula epidermică, nicidecum prin acuitatea văcsuită a irișilor în tonul norilor de cenușă placați pe sineala văzduhului estival sau prin desenul explicativ ca o pagină de dicționar al buzelor revărsate, rumene, vag lustruite lichid de vârful limbii sau prin tulburătoarea arcuire apăsată și ștremgară a sprâncenelor ce nu se miră, nu se revoltă, nu primesc nimic de-a gata, ci doar există, își afirmă independența sau prin vigoarea frunții nici drepte, nici boltite, nici vaste, nici înghesuite sau, mai cu seamă, prin falfăierea tăcută a nărilor ce pâlpâie continuu spionînd arome și izuri și basme olfactive, nări ce ornează vivace capitelul corintic răsturnat care-i nasul tău tăios, ferm, pudrat cu atomi de aur, nu nasul Cleopatrei, cea confiscată de Caesar, dar al Elenei, cea sechestrată de troieni... și palmele tale, desfăcute elocvent acum precum o chintă regală spre a migra spre castitate, spre incubarea feminității în reguli și dimensiuni și norme rigide... desigur e un fals femeiesc imposibil de stăpânit și înfrânt inclusiv de către cele mai inteligente reprezentante ale sexului frumos, căci ce-i această-aceia-această veche-nouă-veche distribuie a degetelor lungi și pianiste și leneș-nervoase înspire către deasupra mameleanelor și vulvei și ombilicului altceva decât o scurtă, o vehementă reinvestire a pudicului cu drepturi tiranice, explozive exact spre a exubera, în ochiul cerșetor al sufletului meu, costul cedării tale ultime, al descoperirii totale, al dezvăluirii complete a ființei înseși dinlăuntrul și împreună cu trupul acoperitor?... care ar mai fi rostul corpului masculin aici, acum?... doar nu se poate face dragoste cu un tablou pictat de vechii maeștri și resuscitat nu prin comprimarea timpului, a vremuririi ci prin chiar inexistența timpului, vremuririi!...

Dansul Salomeii

Gheorghe PALEL

Moștenitoarea lui Irod Filip
Și a Irodiadei mândră fiică
Tulburătoarea Salomeea avea pe chip
O frumusețe biblică, de mică.

Nepoatei bune a lui Irod Filip
Și a Tetrarhului Irod antipa
Splendoarea vieții îi răsărea pe chip
Când dansul ei își desfăcea aripa.

Creștea suavă, fină, mlădioasă,
În marele palat din Mukawir,
Ea, dansatoarea cea mai grațioasă
Ispititoare ca un trandafir.

Când a dansat în fața lui Antipa
Voal după voal zvârlindu-și de pe ea
Cu grație a vibrat în aer clipa
Când Salomeea, goală, ispitea.

Cuprins de pofte, flăcări arzătoare
În jilțul său Tetrarhul fremăta:
- O, Salomeea, raza mea de soare,
Lumea întreagă o doresc a ta!

Se adunase-n dansul Salomeii
Zile și nopți de taine și flori.
Întreaga frumusețe a femeii
Împrăstia chemări de zări și flori.

Vrăjit Tetrarhul o privea cum joacă
Prin tainele vieții fremătând.
Nu-și amintea vreun vis, mai mult să-i placă
Decât această flăcăară dansând.

Poftind-o cu nesaț, Irod se-mbie
Uimit și fascinat o tot privea:
- Orice vei vrea să-mi ceri, al tău să fie
O, Salomeea, dar să fii a mea!

Și precum mama ei îi tot ceruse,
Irodiada îi râvnea omorul,
Frumoasa Salomeea îi răspunse:
- Vreau capul lui Ioan Botezătorul!

Prea mult îmi ceri! Ioan nu-i vinovatul
De rele prevestiri care se spun.
Dar cere-mi altceva. Întreg palatul
Eu la picioare poruncesc să-ți pun.

Ioan e-un prooroc fără de teamă,
E deajuns c-am acceptat să-l leg.
Cerința ta n-am cum s-o iau în seamă
Și nici măcar nu pot s-o înțeleg.

Hai, spune Salomeea, ce-mi vei cere
Eu orice vrei din lume îți pot da.

Cere-mi ce vrei, orice îmi stă-n putere
Dar pe Ioan, nu-mi cere a-l trăda.

-Păi dacă vrei să fii a ta întreagă
Furtună ce să-ți ostoiască dorul,
Să-ți fii amantă și dacă-ți sunt dragă
Dă-mi capul lui Ioan Botezătorul!

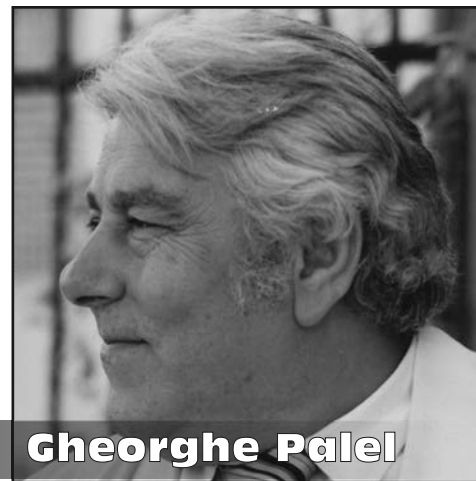
Irodiada aștepta vicleană
Încrezătoare în triumful ei,
Nu mai era ispită pământeană
Cum era trupul Salomeei ei.

- Ascultă, Salomeea! Nu e bine
Să mă-ndârjești. Eu am ucis femeii!
Nu te juca prea mult la târg cu mine.
Vreau să te am! Răspunde-mi: Tu ce vrei?

- Eu sunt în totul nori și feerie,
Zadarnic mă ameninți cu omorul.
Și dacă-mi ceri să mă dau ție vie,
Vreau capul lui Ioan Botezătorul.

Și scos din minți, atunci Irod Antipa
Dădu poruncă, înroșit ca jarul,
Să meargă garda la Ioan în temniță
Și Salomeei să-i aducă darul.

Garda s-a dus, așa precum se spune
La temnița ce sub palat fusese
Unde Irodiada-l închisese,
Aflându-l pe Ioan în rugăciune.

Gheorghe Palel

În scurtă vreme, pe-un platou de aur,
Dovada că sa-nfăptuit omorul
I se aduse precum un tezaur
Blând, capul lui Ioan Botezătorul.

Irod Antipa bănuș șarada,
Urla-n palatul trist, ca un turbat:
Irodiada, doar Irodiada
M-a pus spre acest pas necugetat.

Scriptura evanghelică nu spune
Că-n nopți târzii, din tainele ludei
La Mukawir vin regi, să se adune
Ca să admire Dansul Salomeii.

Din volumul în curs
de apariție „Excelsior“

Un Richard al III-lea al vremurilor noastre (1)

Victor ATANASIU

Dinu Săraru a debutat ca romancier cu „Niște țărani” (1975). Adevărata forță epică și-a demonstrat-o mai târziu, cu „Dragostea și Revoluția și Clipa”, impresionând mai ales prin forța primului roman citat. Scriitorul s-a remarcat pe timpuri în calitate de cronicar dramatic, fiind unul dintre cei mai substanțiali reprezentanți ai breslei. A fost, mai apoi, director de teatru (la Teatrul Mic și după aceea la Național), iar a-i căuta defecte în această ultimă calitate echivalează cu altă operație de căutare, anume aceea a nodului în papură.

Primul volum din „Ciocoi noi cu body-guard” este o operă epică excepțională. Apropieri, paralelisme și diferențieri se pot face în diferite direcții, toate însă atrag atenția asupra originalității scrierii. Posibil de perceput ca o satiră socială la adresa unei anume protipendade post-decembriste, romanul nu este doar așa ceva, mai mult, nu este în primul rând așa ceva. Un „Avertisment” al scriitorului este pe deplin iluminator asupra „cheii” adecvate a receptării cărții, anume cea a literaturii pur și simplu: „Povestea este izvorâtă în realitate, dar rămâne poveste. Orice încercare de a „descifra” în desfășurarea ei „asemănări posibile” cu împrejurări și personaje ce ar părea cunoscute este lipsită de teamei”.

Primele două trimiteri se pot face la opere ilustre ale literaturii române vechi. Una e posibilă datorită registrului adecvat al receptării operei, cealaltă vizează specificare însăși a narațiunii. E vorba în „Istoria hieroglifică” a lui Dimitrie Cantemir și de „Țiganiada” lui Budai-Deleanu.

Cine ar putea fi modelele al atâtor viețuitoare, prezentate ca răioase în narațiunea cantemireană, ori care este străveziul prototip al inorogului, înnobilit în cadrele aceluiași spațiu fictiv, nu are o semnificație deosebită. La fel, nu conținează la cine „bate” Dinu Săraru când vorbește despre Coriolan Pomposu, Didi Sfiosul, Dandu Patricianul... Și onomastica permite un paralelism între cele două scrieri. În ambele ea este instrumentul unei satire radicale, realizate într-un caz printr-o „nomenclatură” inventată, cum se cuvine unor viețuitoare himeric-hibride, spăimos-haioase, în celălalt prin adjective (care nu sunt indicate o clipă a echivalenței cu niște porecle), care atrag, într-un fel sau altul, atenția asupra esenței personajelor.

Ca și Țiganiada lui Budai-Deleanu, Ciocoi noi... este o narațiune eroi-comică. Nu este locul aici a insista de ce opera lui Budai-Deleanu e nu doar burlescă, ci are exact acel specific complex, pe care autorul însuși îl precizează. În schimb, de ce este o narațiune eroi-comică scrierea pe care o comentez aici este unul dintre obiectivele de bază ale prezentului eseu critic. Acel dublu specific al eforturilor, prin care o lume muncește să-și rupă cordonul ombilical de o anumită matrice post-decembristă, are drept consecință estetică majoră specificul însuși al narațiunii. „Jocul la două capete” este titlul unui capitol, dar este practicat și de scriitor, ca un procedeu artistic de bază. Găsim aici o perfectă adaptare la obiect. Dinu Săraru vorbește de fapt despre un început de existență, aflat sub semnul unei zvârcoliri, în parte caraghioase, în parte eroice. Unul din „capetele” amintite trimite spre epopeea lui Roland sau aceea a Ni-

belungilor (desigur, ca să nu fim deplasați, cum nici scriitorul nu este dealtfel, componența epopeică nu apare în sine și nu avea vreo rațiune să apară la oaspeții de la cârciuma „Șarpele-roșu” din roman), celălalt la comedia cu măști folclorică, autohtonă, dar, bineînțeles, și la ilustra Comedia dell'Arte: unul poartă masca Pomposului, altul pe cea a Sfiosului, altul pe cea a Patricianului...

Fiind o operă majoră (și) comică nu puteau să lipsească similitudinile cu Caragiale. Dinu Săraru demonstrează și el că un scriitor de prima mână rescrie în registrul său, marcat inevitabil și, așa putea spune, implacabil, din timpul său, opera unor înaintași iluștrii. Ciocoi noi... rescrie astfel Scrisoarea pierdută, cu mai apăsate tușe dramatice.

Comică este la această lume strădania de a scăpa de propria umbră anterioară. Uneori se luptă în fel și chip ca să nu uite că, pe timpul lui Ceaușescu, a vândut bere la kilogram la Dragomirești-Vale; altul că era nu știu ce bișnițar nenorocit, dar uns cu toate alifile, cunoscător al tuturor tertipurilor și veșnic capabil de a păcăli miliția, istețimea lui surclasând la fiecare pas vigilența acesteia; altul că a fost o piticanie fizică (cum inevitabil, a și rămas), care însă și în plan social a fost, până în decembrie '89, tot o piticanie, oricât se arăta de sânguinos, un Sisif caricatural, întrucât la comicul aspectului său fizic se adăuga comicul neîmplinirilor sale în viață. Există o scenă tulburătoare în carte care arată că, oricât de hilari ar fi eroii acesteia, (oamenii aflați într-o primă perioadă postdecembristă), nu sunt deloc lipsiți de o anumită tincură eroică, prin urmare, nobilă. Coriolan Pomposul a Dandu Patricianul, amândoi micuți și mai mult decât îndesați, se chinuie să se ridice din niște impozante fotolii (exagerând puțin, dar nu denaturând faptele: nu să se ridice, ci să se desprindă din acelea, să capete astfel, prin desprindere, o condiție autonomă), fiecare opintindu-se să se arate mai important decât celălalt. Aici este nota eroică! E vorba de niște oameni care se muncesc să-și depășească propria condiție, iar scena respectivă conține un simbol adânc în acest sens; ei caută să treacă dincolo de handicapul micimii fizice, astfel depășind orice handicap, și ajungând la performanță, din punctul lor de vedere (iar aceasta este esențial pentru a-și realiza proiectul propriu) în orice direcție de viață. Fiind vorba de un alt personaj, scriitorul spune că acesta, învățat, fără îndoială, cu previzibilele bucate românești, acum se străduie să se dea pe brazdă și, pe această cale, să parvină, dedulcindu-se cu o langustă.

Rămân partizanul opiniei că marea artă este, în esența ei, realistă. Prin urmare, afirmația că găsim aici strict o poveste nu trebuie apreciată ca fiind de o valabilitate absolută. Lucrurile trebuie privite mai subtil, așadar nu e potrivit să ne oprim la etapa vânării de aluzii directe, a identificării unor personaje de aici cu personaje din realitate sau a nu știu cărei cârciumi din realitate cu cea pe care o află în paginile acestei cărți (chiar, dacă nu ținem morțiș să o facem pe naivii, multiple identificări sunt posibile). Găsim nu fotografierea unei realități, ci surprinderea unei esențe a acesteia: într-un timp în care dispare aplatizarea colectivistă, iese la suprafață capacitate individuală, cu atât mai reliefat exprimată, cu cât individul nu

este doar mai abil, mai pe „fază” în sine, ci mai înșurubat într-un sistem de relații de aparență rasată și esență mafiotă.

Așadar, cel care vindea pe timpuri bere la kilogram la Dragomirești-Vale este, acum, o persoană bine plasată în sistemul de relații al unor preaputernici ai zilei și se pricepe ca nimeni altul să organizeze întâlniri de „taină”, de care să nu aibă cum să afle, cum se spune, nici vântul, nici pământul; cine nu reușise să treacă pagul unor mediocre premii și mențiuni, se dovedește un veritabil lider (i se spune chiar Liderul), demonstrează cu prisosință abilitate, instinct teribil de conservare (are mereu în preajmă o body-guardă, supranumită la un moment dat, Laleaua Neagră, care, ni se dă să înțelegem fără echivoc, poate fi la fel de merituoasă și promptă în s-și apăra stăpânul, fiind la fel de neegalat în meșteșugurile de luptător, ca și celebrul sadasin din romanul lui Dumas), rapiditate în decizii, care sunt cu atât mai bune, cu cât totul e făcut în secret și nimeni nu-l poate acuza de nimic (deși, altfel se știe că, după cum bine spuse Jupânul, patron al faimoasei cârciumi „Șarpele-roșu” – acțiunea din carte circumscriindu-se, în bună măsură, spațiul acesteia, ea fiind, cum grano salis, echivalentul aici al faimoasei catedrale din nu mai puțin faimosul roman al lui Hugo – „piticul este un bandit. Și, ca bandit, piticul e uriaș!”).

Într-adevăr, „piticul” este un fel de păpușă mecanică criminală, parcă scoasă dintr-un thriller american, dar nici pe departe una tâmpă în cruzimea ei, ci, dimpotrivă, de o inteligență diabolică, într-o accepție reală a termenului, scutită de orice romantică teatrală. Liderul este un adevărat Richard al III-lea al vremurilor noastre.

Am omis, în trimiterile făcute, pe cea mai vizibilă: aceea la romanul lui N. Filimon.

De fapt, Dinu Săraru scrie o continuare complet sui-generis a romanului aceluia. O precizare de ordin istorico-literar sau, cel puțin, de acela al informației pur și simplu, se impune. Oricât de notoriu e romanul „bietului” (cum, nu fără dreptate, judecând lucrurile sub raportul situației axiologice a scriitorului, dar și în ceea ce privește destinul omului, l-a catalogat un mare critic) N. Filimon, trebuie spus că titlul nu acoperă nici măcar materia cărții. Mort de ftizie, la doar 46 de ani, „omul cât un munte” (G. Călinescu) nu a apucat să scrie decât „Ciocoi vechi...” Dinu Săraru s-a ocupat de „Ciocoi noi...”, dar mereu „sincron”, despre aceia ai vremurilor sale, iar nu din cele ale strămoșului lui într-ale romanului.

Cartea este pe măsura acestor timpuri, întrucât publicul însuși a evoluat într-o maturitate. Trebuie să acceptăm, în cazul unuia ca N. Filimon, ipoteza obligării implicite a scriitorului (de către un anume public), pentru ca opera să-i fie acceptată, să accepte pretențiile publicului în cauză (intoxicat, la rândul-i, de pretenții moraliste), public care îl constrânge pe autor, (ori cel puțin îi inculcă acestuia impresia că așa stau lucrurile), să înfățișeze o realitate mai bună decât cea existentă. Făpturile de ficțiune din „Ciocoi...” lui Dinu Săraru sunt oameni capabili, dar nu-i, nici unul, personaj pozitiv, precum cele confecționate ca atare de N. Filimon, (banul C., Maria, Gheorghe, toți de altfel, de onomastică atât de aproximativă, ori de generică încât îți vine să crezi că proza-torul se face că vorbește despre cineva anume doar pentru a se afla în treabă; aceasta s-ar putea interpreta cu bunăvoință, ca o expresie a bunului-simț al scriitorului de acum un veac și jumătate, care s-ar face, chipurile, că-i cântă în strună publicului conformist al epocii, fără

Dinu Săraru

să-și bată joc de sine însuși ca artist).

Realismul de esență al cărții de azi, care merge mână în mână cu valoarea ei estetică, arată că nu li se vine de hac ticăloșilor într-un univers fictiv, um nu li se vine de hac nici în realitate. Acea luciditate stendhaliană de care era lipsit Filimon, sau de care era forțat publicul să se se arate lipsit, o găsim aici la tot pasul.

Pe cale de consecință, nici nu vom afla vreo urmă de înrâncenare a autorului împotriva făpturilor din spațiul ficțiunii sale. Scriitorul este cu totul străin de afirmația puerilă, nu lipsită însă de viclenie în puerilitatea ei, potrivit căreia, „Lumea e rea”, ceea ce presupune, în subtext, că ar exista unii care (în cazul de față: cutari făcături, denumite „personaje pozitive”), care au moralmente dreptul să-și permită, de la înălțimea bunătății lor, să anatimizeze „lumea cea rea”. Cum am spus deci, scriitorul joacă, și a fost inspirat procedând astfel, la două capete, așadar plămădește un „poemation eroic comic” al vremurilor noastre. De aici decurge o altă consecință, cu repercursiuni estetice de primă importanță. Toți (și Liderul, și aparent doar trăznitul, debilul mintal, pe cât e de debil fizic, Agapie Câmpulungeanu, și toți ceilalți, inclusiv Jupânul) sunt niște nemernici, darnemernicia lor nu depășește anumite cadre ale verosimilului. Scriitorul îi observă, îi mai judecă din când în când, dar fără patimă și, ceea ce e mai important, nu vituperează împotriva lor.

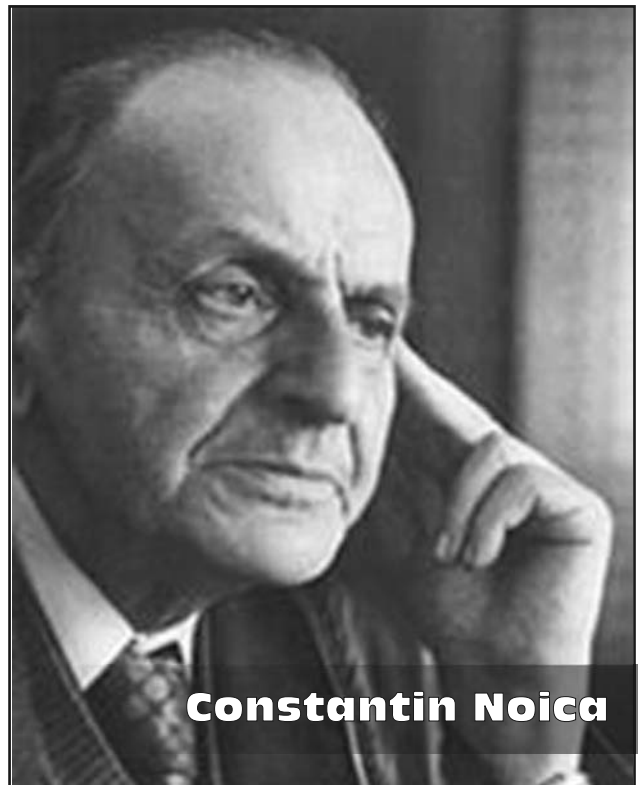
În schimb, N. Filimon se răfuiește cu personajele sale negative. Atitudinea lui, previzibilă, va fi exact inversă; el nu doar le observă, ci le judecă și, judecându-le, vituperează la adresa lor. De fapt, „a vitupera” sună în limba română anemic sub raport stilistic, ceea ce înseamnă că nu dă deloc seama asupra atitudinii scriitorului, mai exact a posturii de gaffeur la nivel artistic, concretizată în atitudinea sa. N. Filimon, de fapt îi înjură pe Andronache Tuzluc, chera Duduca, chir Costea Chioru și, mai ales, pe Dinu Păturică, pare a scrâșni din dinți numai când le pomeneste numele. Când urâști trebuie să ai motive ale urii tale. Patima de a urî, ca și aceea de a iubi, neaflându-și, de regulă, o motivație deplină în realitate, „obiectul” urii neavând defecte pe măsura urii tale, atunci i le inventezi tu a fi existente aievea. Prin urmare, personajele negative ale lui N. Filimon sunt de o abjecție, poftă de îmbogățire, demonie, combinate, toate, cu isterie, într-o măsură „peste marginile iertate”, vorba lui Maioreșcu., aici cred că de vină nu ar mai fi publicul, prin presiunile percepute a fi ca atare de autor (care știa cui se adresează) ci N. Filimon însuși, care, cum se vede mai limpede din nunelele lui, nu putea să vadă decât demoni, de o demonie care merge până în pânzele albe; oricum naturii absurde, neverosimile din pricina radicalității structurii lor negative, de neîntâlnit decât în produsul livresc al unui romantic epigonic. (Va urma)

Constantin Noica

Modelul cultural european

Răzvan DAVIDESCU

Constantin Noica

„Modelul cultural european” este ultima lucrare apărută sub semnătura filosofului Constantin Noica. La noi este tipărită întâi în limba germană în traducerea lui Georg Scherg, la editura Criterion, București, 1988, sub titlul De dignitate Europae. În limba română, eseurile filosofice cuprinse în această operă au fost publicate în revistele: Ramuri, România literară și Viața românească, între anii 1986-1987. Ulterior, editura Humanitas publică volumul Modelul cultural european, în anul 1993, după versiunea din revistele amintite mai sus, revăzută și pregătită pentru tipar de autor.

De-a lungul a nouăsprezece capitole, autorul analizează într-un mod original și complex evoluția culturii europene în ultimele două milenii. Interesant este faptul că filosoful este de părere că nașterea modelului cultural european cu care ne identificăm are loc odată cu sinodul I Ecumenic de la Niceea, din 325. Deci Noica este de părere că modelul cultural european este unul prin excelență creștin, ce are ca temei civilizația bizantină, atât de blamată și ignorată de către occident. Opune această concepție a sa celei a istoricilor filosofiei și culturii din Apus conform căreia cultura europeană este de sorginte nordică (Spengler). Infatuității și tendențiozității acestora, Noica răspunde pârîn

argumente istorice și culturale ce arată că acceptarea unei astfel de viziuni ar aduce în cultura europeană un gol de aproape un mileniu, știut fiind faptul că nordicii au dinamizat Europa abia în jurul anului 1000. Ori această realitate este relevantă dacă avem în vedere faptul că „Europa exista dinainte” (p. 65).

Cu privire la modul apariției culturii europene, filosoful român afirmă că acest act nu este efectul unui proces îndelungat, al unei dospiri lente și firești ce ar fi permis apariția culturii ca o deprindere de natură, ca o prelungire a ei în sintetic și autonom, ci cultura europeană ia naștere printr-o ruptură intempestivă de natură, de antichitate și de oricare alt model cultural. Ori acest eveniment implacabil și paradigmatic, ce prilejuiește nașterea culturii europene, este identificat de Noica ca fiind actul întrupării lui Hristos, a eternității care punctează istoria, așa cum îl definea pe Mântuitorul lumii, bunul său prieten, Țuțea.

Referitor la structura de ansamblu a culturii europene, afirmă că a cunoscut și parcurs, de-a lungul traiectului său, anumite transformări structurale, ce au dat identitate deosebită perioadelor ce o compun și definesc. Astfel, la baza culturii europene, se află o perioadă a dogmatismului, a excepției care infirmă și contrazice regula. Asta, deoarece, în acea vreme nu se concepea ca cineva să se situeze în afara principiului implacabil și fundamentalist al regulei. El identifică o astfel de mentalitate totemică în „intransigența oricărei reguli față de cea mai mică derogare de la ea, în demersurile dogmatice, de ordin teoretic și practic, cele mai variate, de la cele religioase până la cele politice; căci dogmatismul se caracterizează tocmai prin aceea că nu admite excepții față de regulă, el sancționându-le și căutând să le înlăture, dacă nu le-a putut evita” (p. 13). Deși această perioadă sau însușire a modelului cultural european este plasată de autor în ordine cronologică la început (o putem identifica ideal în primul mileniu creștin al sinoadelor ecumenice și Tradiției Bisericești), totuși oricând astfel de particularități culturale pot fi regăsite și în alte perioade istorice, aflate oficial sub tutela altor caracteristici și însușiri.

Următoarea etapă sau particularitate pe care o parcurge modelul cultural european în avatarul său structural, este definită de Noica ca fiind aceea a excepției care confirmă regula. Aici recunoaștem toate acele aparente și inițiale abateri de la regulă sau lege, care ulterior vin să confirme și solidifice regula. Exemplul oferit este generic dar profund și antologic (parabola evanghelică a fiului risipitor).

O altă însușire a culturii europene este aceea a excepției care lărgeste regula și nu doar o confirmă. Deci,

sub impulsurile originalității eurilor, însăși regula devine flexibilă și interacționează neostil cu excepția. În acest caz, „excepția nici nu infirmă, nici nu confirmă simpla regula, ci o modelează”. Noica justifică cele afirmate mai sus prin realitatea culturii științifice care are puterea de a cizela legile, dar fără a le contrazice: „teoriile științifice noi, nu contrazic și înlătură pe cele vechi, le lărgesc numai pentru a le face să dea socoteală de abaterile de la ele. Spre deosebire de tipul cunoașterii trecute, care de fiecare dată venea să arate cât de greșite fuseseră cele anterioare ei, s-a ivit tipul de cunoaștere prin integrări succesive. În anumite limite, cunoașterea celor vechi nu fusese greșită; dar s-au ivit în zonele ce depășeau aceste limite, excepții de la regulă, iar atunci, regula s-a transfigurat” (p. 17-18).

O nouă particularitate îmbrățișată de cultura europeană este nominalizată de filosof prin exemplul excepției care proclamă regula, rămânând totuși excepție. În acest caz excepția nu se pierde în regulă și nu poate fi asimilată de această. Ea rămâne excepție, cu regulă cu tot. Argumentarea acestei inedite caracteristici, oferă exemplul celor ce se raportează la exigențele regulei, respectând-o cu strictețe, dar care rămân totuși excepție (exemplul sfinților care, deși respectă regula, norma, și sunt ceea ce sunt, niciodată nu vor spune despre ei că sunt sfinți. Ei sunt sfinți doar pentru alții).

Următorul și ultimul atribut dat culturii europene este cel al excepției care substituie regula. În această categorie este așezat geniul ca fiind cel care în dauna regulei, are dreptate și viziuni viabile, care pur și simplu produc implozia regulei depășite. Numai că această genialitate, sub semnul căreia își găsește finalitate evoluția modelului cultural european, se află în contradicție flagrantă cu firescul. Aceasta deoarece se ajunge la acea autonomie a culturii, care îi permite omului să impună naturii și existențialului (sub toate aspectele sale), un ritm artificial și de aici, autodistructiv. În acest sens, el spune că „excepția s-a prefăcut în regula terrei, dominând în așa fel viața și făpturile de pe ea, încât a prescrip și prescrie legi noi firii. Astfel, excepția a tins (chiar și în chip primejdios și vinovat), să se prefacă în regulă” (p. 23-24).

Concluzionând asupra acestor însușiri particulare culturii europene, de-a lungul vremii, Noica afirmă că oricare dintre aceste raporturi, excepție-regulă, poate fi întâlnit în orice cultură, ca de altfel și în fiecare destin individual. Totuși, culturile și viețile se definesc numai prin acel raport dintre excepție și regulă pe care îl preferă și pe care îl pun în valoare în mod evident. Iar atunci când se întreabă dacă este bine sau rău, că Europa, din punct de vedere cultural a sfârșit prin a prefera ultimul raport (cel al excepției care substituie regula), adoptând astfel o atitudine de demonetizare și demititaze a fondului originar (care regulă), filosoful se arată optimist, crezând în ciclicitatea și repetabilitatea în perspectivă a acestor raporturi. Astfel, este de părere că din punct de vedere cultural, Europa nu și-a trăit ultimul act.

info local

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște Deschiderea Centrului „Europa Direct”

Întrădeavăr se demonstrează că venirea pe postul de director al Bibliotecii Județene, al profesoarei Carmen Vădan nu reprezintă doar continuarea unor activități consacrate, ci și demararea altora, inedite și de ultimă oră. Astfel, pe 7 martie a.c. a avut loc înființarea, aici, a a clubului „Femina”, iar pe 10 a fost inaugurat centrul

„Europa Direct”.

Acest centru este al 32-lea din România, la cofinanțarea lui participând în mod egal atât Comisia Europeană, cât și Consiliul Județean Dâmbovița, valoarea lui ridicându-se la 48000 de euro. În mare, ideea activității acestui centru este aceea de solicitare și de acces, de către toți dâmbovițenii, fără discriminare, la informații din orice domeniu de activitate al instituțiilor Uniunii Europene. La festivitatea de inaugurare a acestui centru, căruia i s-a adecvat un spațiu special în incinta bibliotecii, alături de un numeros public, au fost prezente personalități socio-politice și culturale locale. Putem enumera astfel pe lancu Caracota, Prefectul județului Dâmbovița, Marin Antonescu și Mihai Pușcașiu, vicepreședinți ai Consiliului Județean Dâmbovița, Viorica Arghir, director CCPCP Dâmbovița și ÎPS Mitropolit Nifon Mihăiță.

Aceștia, în luările lor de cuvânt, provocați de sloganul din speech-ul prefațator al doamnei Carmen Vădan, „Să fii informat pentru a trăi mai bine”, au

prezentat informații și opinii pline de substanță și interes. Reprezentata Comisiei Europene, Ioana Marchiș, a subliniat de asemenea în cuvântul său deschiderea și importanța acțiunii demarate de către bibliotecă.

De notat că „echipa de proiect” formată din Vlăduț Andreescu (coordonator proiect și info-officer), Loredana Spănu (asistent coordonator proiect și info-officer), Dorin Popa (coordonator editare materiale informative), Luminița Dragomir (consilier economic) și Doinița Ciurezu, (consilier economic) și-au adus un important aport la realizarea ambițiosului proiect de talie și valoare europeană.

I.I.V.

Poetul lunii martie: Ana Zegrean

Ana Zegrean

Porțile timpului

am împușcat un mileniu mă
dor rănile timpului și
lacrimile celor doi poli
lumea se clatină mult prea
multă informație mult prea
multă manipulare decibelii
omoară masa tăcerii

visăm infinitul dar am lăsat
închisă poarta sărutului
pasărea măiastră poartă în
priviri găuri negre.

Timpul

a trecut peste mine
ca o flacăra trupul
meu copt abia se
mai tine în cămașa
sufletului nimic
întâmplător doar
sărutările lui uneori
m-au durut nu l-am
chemat a venit

nu l-am alungat a
plecat.

Recviem

din zbuciumul trăirii doar un
imn rățacit domină persuasiv
labirintul cunoașterii un punct
iluzoriu suspendat între cer și
pământ simt apăsarea clipei ca
o repetiție pentru atunci când
voi duce pe umeri greutatea
lutului.

Introvertit

nu știu dacă voi rămâne în locul
acesta sau poate în alt loc eu fug
mereu de mine

mi-e teamă de semne cu plus și
minus care se pot răzvrăti și pot
prelua controlul

mi-e teamă de animale domestice
pentru că acestea inspiră

încredere dar ucid din lașitate
mă lupt cu mine în mine mă simt
ca în plasa unui păianjen.

Regrete

ultima zi de vacanță
păsări negre ucid
tăcerea albă

strâng în pumni
ultima ninsoare cu
disperarea clipei

măine va ucide ziua
de ieri flori
translucide îmi dau
flori.

Tăceri

nu mai am timp pentru
adio am ucis cuvintele
sunt condamnat la uitare

trebuie să fug să mă
ascund poate în cifre
sau în semne de
punctuație

sigur nu mă vor ierta
generații întregi vor
blestema și vor cere
sângele rătăcirii clipei.

Orizont

mâna tremurând conturul
dorul de a fi aici și dincolo...
piatra încercărilor plânge
disperarea gerului și arșița
soarelui.

Patimă

privește-mă în ochi
(țigara e doar un pretext)
focul
arde clipa
și nopțile viitoare.

Indolentă

în orașul în care
mi-am spânzurat limba
de clopotul bisericii reformate
și scheletul
pe zidul bisericii evanghelice
preoți ortodocși fac slujbe
de dezlegare
croncăne ciorile
pe plumbul orizontului
mama a uitat
să-mi pună un nume
când au venit ploile
râul m-a îmbrăcat
în piele de șarpe.

Sadism

mi s-au coclit ochii
din becul aprins
curge sânge
viermii nesomnului
sapă tunele
în mintea mea
îmi smulg pe rând
mâinile și picioarele
mă sufoc în lacrimi
și mirosuri pestilențiale
mușc o bucată din inima mea

și o arunc la câini.

Egoism

mi-e teamă sa mă recunosc
în ochii cerșetorului
nici măcar nu-1 privesc
când îi arunc un bănuț...
în definitiv fiecare
cu problemele lui:
mărunțiș
pentru liniștea conștiinței
pretext
de a mi tui eternitatea.

Dancii

evit să trec
pe străzile vechi și înguste
nu că mi-ar fi teamă
de fantome
morții se răzbună
doar în imaginația noastră
ei nu cer bani
pentru porția zilnică de alcool
a unor părinți iresponsabili...
pete de pecingine
se multiplică la nesfârșit
în burgul medieval
umbrele trecutului
sunt în grevă.

Coincidențe

în ziua aceea
îneebunise ploaia
umbrela rânjea satisfăcută
într-o deșănțare scheletică
o batjocură
rochia mea avea miros de câine
de cățea în călduri
prea se mula pe trup
provocator ca o prostituată
voiam să beau vin
ceva să alunge greața
frigul ce stăpânea
peștera din oasele mele
nu remarcasem bărbatul
în semiîntuneric
birtul putea îngrozitor
el mă poseda din priviri
cu satisfacția animalului tânăr

gata s-o ia mereu de la capăt
ploaie infernală...
aceeași melodie persuasivă...
obsedantă
femeia...
... obiect sexual...
voci...
încercare nereușită...
... bărbatul... sinucidere...

Coșmar

conturul de cretă
ultima barieră
între real și imaginar
acolo jos
rușinea pământului
își schimbă forma
imaginația bolnavă
om... șarpe... pasăre...
șarpe... pasăre... om...
cine a fost începutul
petele acelea cleioase
ultima zvâcnire
supremă evadare a fluidului
câinele urlă în lună
corzile vocale dansează moartea
conturul de cretă
arde retina

om... șarpe... pasăre...
șarpe... pasăre... om...

Comă

împușc cu privirea întoarsă
albi porumbei
roata mintii

macină gânduri albe ceată...

limba-mi atârnă-n tavan
alb și el... și pereții...
cearceafuri albe
perdele albe
obsesiv
sângele meu se răzvrătește
în petalele trandafirilor
mâna descarnată
pipăie oasele albe...
unde aveam o inimă
cândva aveam o inimă
tavanul se învâрте
aripi albe mă poartă amețitor
sus... jos...
porumbei împușcați
îmi ciugulesc ochii
găuri negre se holbează la mine.

Tribut

actorii n-au spectatori
poetii n-au cititori
cântăreții n-au auditori
o lume de egoiști
cerșește aplauze
gând de mărire
purători de talanți
dobânda voastră e gloria
când prețul zilnic
e nefericirea.

Zbucium

în Calea Lactee
șerpilor se transformă
în bice năprasnice și
mușcă infinitul
gândul meu e calul
înhamat la căruța
neputinței norii
macină timpul afară
și-n mine.

Ciclu

curaj și dorință
firul de iarbă
învinge pământul
îmi pierd conturul trupului
în cămașa de lut
încercând deopotrivă
nașterea și moartea
doar sufletul
veșnic călător
vibrează
în înălțimea albastră.

Pământean

aici timpul se măsoară
în secunde
viața e prea scurtă
pentru imensitatea Universului
mereu chiriași grăbiți
împrumutăm sufletul
unui trup nepotrivit
luăm totul la întâmplare
și neputinței
îi spunem destin.

Scrisoare deschisă

Salut apariția pe piață a unei gazete de cultură în urbea încărcată de istorie cât nu pot duce cei care fac anticultură în țara asta într-o mie de ani. Bine ați venit „Climate literare”! Salutul meu, deși întârziat este unul pentru viitor, întrucât pe o piață în care valoarea nu mai e valoare, iar nimicnicia este ridicată la rang de virtute, sunt convins că această gazetă va supraviețui. Va rezista tuturor vicisitudinilor pentru că e condusă de oameni pentru care cultura reprezintă

un ideal de viață, și nu un scop în sine.

Poate această gazetă să pună o piatră rezistentă la temelia bălăiei cu subcultura, cu grotescul vizual și audio ce schilodește limba română, cu vulgaritatea ce tinde să devină vedetă sau cu lipsa acută de inspirație a celor care nu se gândesc la viitorul copiilor noștri, ci numai la buzunarul lor. De aceea, salut încă odată apariția gazetei „Climate literare” și îi urez drum lung și împlinire

artistică. Voi urca și eu în carul pe care această gazetă l-a urnit și cu care a pornit la drum și sper să rezist urcușului, dar mai ales frumoasei poveri pe care o poartă spre zări albastre.

De ce am ales să contribuie cu harul și puțința mea la construcția unui țel nobil? Pentru că sunt dâmbovițean, format la școala târgovișteană de gândire și cultură, pentru că în urmă cu treizeci și cinci de ani cu o parte dintre cei care dau viață

acestei gazete, activam într-un frumos cenanu literar în acest oraș și, sau mai ales pentru faptul că, indiferent unde m-a purtat viața prin lume de-a lungul existenței mele, inima și mintea mea au rămas aici în Cetatea de Scaun a Târgoviștei de care mă leagă amintiri de neuitat, chiar dacă aș trăi o mie de ani. Înainte de a fi scriitor sau profesionist cu vechi ștate de serviciu într-un anumit domeniu, sunt om, cetățean și din această postură doresc să mă alătur echipei care a creat „Climate literare”.

**Cu alese sentimente
de considerație,
ANTON GAGIU**

„Moartea noastră cea de toate zilele” Dincolo de acuratețea scriiturii

Corin BIANU

Dumitru Augustin Doman publică o carte cu meditații despre „Moartea noastră cea de toate zilele”, în fapt, al doilea volum pe aceeași temă „nemuritoare”, aș putea plasa și eu, la rândul-mi. Ideea lui este totuși originală, deși în mod paradoxal, ar părea că nu mai era nimic de spus în acest sens, în care totul e clar pentru toată lumea. Când îi frunzărești și apoi îi lecturiști cartea, constăți cu surprindere că autorul are multe noutăți de spus, cele mai numeroase dintre ele, fiind chiar contribuții proprii.

Meditațiile lui ar putea fi luate drept aforisme cioraniene, deși nu e chiar așa, cu toate că o comparație cu Emil Cioran nu se exclude, ba chiar din contră. Să scrii astăzi sub formă aforistică și încă pe teritoriul pesimistului incurabil Cioran, n-ai cum să nu te compari cu el, fie și numai pentru că el a scris ceva mai înainte. Autorul, firesc, îl și citează, nu numai o dată („Moartea este suprema realitate în ordine negativă”).

La Doman, lucrarea demarează sigur, el își organizează temeinic munca și pornește încet, lent adică. Nu e grabă deloc în această privință a morții, cine s-ar grăbi? Frunzărirea dezvoltă sistematizarea pe capitole a travaliului, cu titluri incitante, precum „Armătura de idei a morții”, „Cupola de ceață de deasupra patului în agonie”, „Moartea mea e un roman”, „Din jurnalul unui trăitor de rând” (a se vedea mutația - nu muritor ci trăitor de rând!), „Moartea ca o iarnă frumoasă”, „Clepsidra cu nisip negru”, „Templu de vată”, „Semnul roz al morții” și altele.

Premizele de la care pleacă silogisme, ipotezele ori soluțiile propuse sunt interesante, de neuzit sau citit chiar pe oriunde, și, dovadă a erudiției, Doman își asumă curajul de a cita autori, precum, Socrate, Lev Tolstoi, Cesare Pavese, Roland Barthes, dar și Marin Mincu, Radu Cosașu, Irina Mavrodin, Virgil Mazilescu, de a nu fi de acord cu alți gânditori faimoși, precum Brâncuși, Truman Capote...

Cât privește originalitatea soluțiilor, înțelegim - „viața mai lungă sau mai scurtă este o moarte mai mult sau mai puțin

amânată”. „In aforisme, Blaga este mai fermecător când e mai aproape de poezie decât de filozofie...”, „posibil titlu: Moartea mea cu un ochi în frunte”. „Ești cuminte în moarte; de altfel, nici nu poți fi altfel decât cuminte în moarte. Dezavantajul enervant este că nu le poți arăta acest lucru celor vii, care să te aprecieze”... Iată o contribuție originală, exprimată deosebit de spiritual de către autorul comentat: „Nu merg la înmormântări, zice prietenul tău, pentru că nu-mi place să văd moartea... E-hei! Dacă ar vedea moartea la înmormântări, funeraliile ar reprezenta viața lui”. „Fiecare clipă a vieții noastre este împărțită în două, cuprinzând o parte de viață și una de moarte, (...) Dar fiecare clipă a morții noastre cuprinde sută la sută moarte. Altfel zis, viața noastră de fiecare zi e și moartea noastră de fiecare zi, altfel spus, din veșnica noastră moarte se desprinde o scurtă și impură repriză de viață”... „Moartea prematură? Moartea prematură coincide cu aflarea adevărului înainte de vreme”.

Iar pentru că tot l-am pomenit pe ilustrul roman naturalizat în Franța, unde și-a publicat opera ce l-a consacrat, mă simt obligat să subliniez că sub aspectul formei, scriitura cărții despre care e vorba este impecabilă! Impecabilă, dar și cu un conținut original și profund, care este numai tangent înaintașului. Deosebirea (și nu întâmplător am dat citatul de mai sus) este aceea că D. A. Doman este întrutotul optimist.

Dacă din punctul de vedere al lucrării, cartea poate fi luată ca un eseu, tema este abordată și tratată plurivalent și sistematic, e dusă cu bine la sfârșit, chiar aș fi putut folosi formula încetățenită, „dusă la bun sfârșit” (dar bunul sfârșit aici este moartea) invoc această constatare personală, pentru a lăsa totul la o parte din acest punct de vedere și a mă referi la concepția de viață și de lucru a autorului, deoarece înaltul nivel estetic atins în întruparea eseului îmi permite, dacă nu cumva ar fi chiar obligatorie comentarea și a acesteia...

Supunem deci analizei, următoarele (dintre altele câteva):

„Muribundul nu e disperat atât ca va deceda în curând, cât pentru că atâția alții

continuă să se bucure de binefacerile vieții, adică să păcătuiască”. Îmi permit să-l contrazic, invocând textele religioase, dar și mărturiile muribunzilor care au depășit momentul și au supraviețuit. Raymond Moody a cercetat poeste 2000 de cazuri, ca temă de cercetare științifică. Religia creștină (cultul catolic și cel ortodox) și nu numai ea, afirmă că în clipele ce premurg decesul, ființa muribundului intră în contact cu lumea metafizică, rudele, dar și entități din astral, vin și pregătesc călătoria în lumea cealaltă, mai apropiată de Dumnezeu, care lume nu e o simplă metaforă, ci o realitate (dovedită, inclusiv cu probe materiale, nu numai cu supoziții). Dacă omul se apropie de binefacerile divine la modul concret, atât cât poate el omenește, nu-l mai tentează păcatul, nu-i mai invidiază pe păcătoșii rămași în viață, atitudinea lui se schimbă într-una de compasiune.

„A avut un accident, a stat în comă câteva zile, iar acum te privește cu aroganță, cu un aer superior. Probabil că așa te-ar privi un cimpanzeu după ce ar vedea scena groparului din Hamlet”.

Tot același Raymond Moody scrie că oamenii reveniți din comă își schimbă radical modul de viață, adoptă o comportare cuviincioasă, respectuoasă, nu mai sunt atât de autoritari față de ceilalți și devin mai înțelepți și mai îngăduitori față de greșelile lor. Într-o asemenea viziune, cel revenit din moartea clinică n-are cum privi cu aroganță, cu un aer superior. De ce exclude aroganța? După ce s-a înălțat aproape de Dumnezeu, s-a și purificat, s-a „rafinat”, a eliminat din balastul terestru, iar la revenirea în viața terestră, revine fără de acesta, este mai pur din punct de vedere spiritual. Iar uitătura poate fi luată doar ca metaforă.

În această optică nu putem fi de acord nici cu sentința, „Să-ți orânduiești viața în așa fel, încât moartea să sosească precum o rată, ci nu ca un fenomen normal și implacabil”.

Iar „Moartea nu poate fi decât supranaturală. E o lume prea vastă Moartea, ca să aibă loc în subteran” necesită un expozeu foarte lung. Pentru a dovedi că planurile de existență spirituală sunt stări (precum atmosfera terestră), că numai

trupurile neînsuflețite ajung în subteran, unde se descompun în mineralele componente, iar acele stări se întrepătrund (inclusiv cu viața noastră pământească), exact ca și nenumăratele convorbiri telefonice pe câte o sârmă de metal, fără să se perturbe între ele.

„Coloana Infinită a lui Brâncuși, acest obiect kitsch care înțepă cerul la Târgu-Jiu, nu e decât o clepsidră în n exemplare, prin care curge moartea ca un nisip negru”. Aici originalitatea lui Dumitru Augustin Doman (ce nume frumos la un scriitor!) suferă de lipsa dovezilor. Poți eticheta cum dorești, coloana lui Brâncuși, dar trebuie să argumentezi. Argumentul avansat indirect, „o clepsidră în n exemplare”, este una dintre interpretările artistic-filozofice exprimate și de către sculptor și descifrate de exegeți, contribuția comentatorului de aici, că prin ea curge moartea ca un nisip negru, prin plasticitatea imaginii, salvează forțarea lui de la începutul frazei, unde o descalifică fără argumentele esteticianului și riscă dezavuări tranșante.

La următoarea cugetare, „Anul în care ie naști e de rău augur. Luna în care vii pe lume e una blestemată. Iar ziua și ora în care apari orăcând dintr-un bazin de apă și sînge sunt dezastruase. De unde știi? Din cei câțiva zeci de ani în care ți s-au dovedit mereu toate acestea.”, pun doar un semn al întrebării și unul de mirare, minunându-mă de o astfel de generalizare de două ori imperfectă, una pentru că nu toți gândim ca autorul, iar a doua, pentru că autorul este, cum spuneam că se întrevede din carte, un optimist, care a avut nenumărate succese în viață, cea a scrierii și publicării eseului acesta, fiind numai unul dintre ele...

Observațiile de mai sus sunt opinii strict personale ale subsemnatului, diferite de ale autorului, dar cu nimic mai bune și desigur nici mai rele, ele sunt posibile alternative, după cum alți comentatori vor avea, la rândul-le, păreri variate, ce nu scad cu nimic valoarea cărții, contribuția artistică a autorului la eseistica românească pe această temă, fiind prin această lucrare, de-a dreptul valoroasă și indubitabil originală.

ROMANTISMUL ȘI MUZICIENII DIN ȘCOLILE NAȚIONALE (3)

➤ Ana-Maria PULBERE

Școala muzicală poloneză

Școala muzicală poloneză este reprezentată de către compozitorul Stanislaw Moniuszko (1819-1872). Stanislaw Moniuszko, este creatorul prime opere naționale „Halka”. A creat alte 15 opere, dintre care amintim „Conacul cu stafii”, „Verbum nobile”. A mai compus cantate, muzică de cameră și peste 300 piese vocale.

Școala muzicală rusă

Școala muzicală rusă este strâns legată de activitatea „Grupului celor cinci”, denumirea dată compozitorilor, cei mai talentați muzicieni ai generației din care aceștia au făcut parte: Mili Balakiev (1837-1910), Aleksandr Borodin (1833-1887), Nikolai Rimski-Korsakov (1844-1908), Modest Musorgski (1839 -1881) precum și Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893).

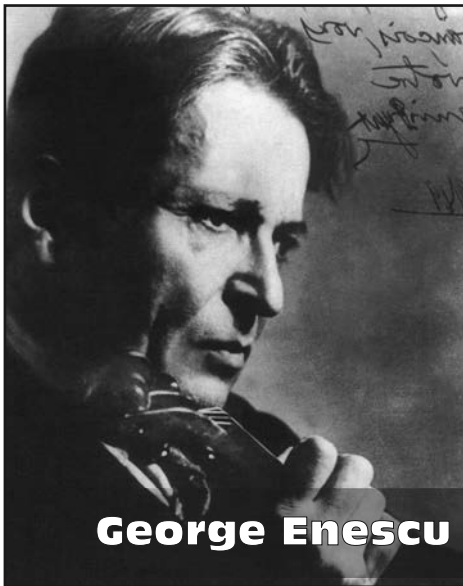
Aceștia au compus opere și baleturi faimoase, cu ar fi:

1. Mili Balakiev – opera „Tamara”;
2. Aleksandr Borodin - opera „Cneazul Igor”;
3. Nikolai Rimski-Korsakov - opera „Sheherezada”;
4. Modest Musorgski - opera „Boris Godunov”;
5. Piotr Ilici Ceaikovski – opera „Evgheni Oneghin” și baleturile „Lacul lebedelor” și respectiv „Spărgătorul de nuci”.

Școala muzicală românească

Unul dintre reprezentanții cei mai de seamă ai școlii românești de muzică a fost

Școlile naționale în romantism

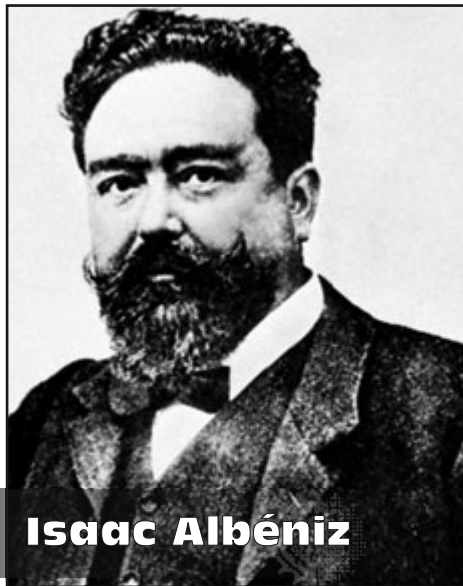

George Enescu

George Enescu (1881-1955).

Stilul componistic al lui George Enescu este greu de definit, oscilând între stilul romantic monumental al lui Richard Wagner - în Simfonia Nr. 1, influențele muzicii franceze - în Cântecul pe versuri de Clément Marot, tendințele neo-baroce - în Suita orchestrală Nr. 2 și exprimarea modernă cu totul personală din muzica de cameră, o-pera „Oedip” sau Simfonia de Cameră. Nu trebuie uitată influența folclorului româ-nesc, evidentă în cele două „Rapsodii Române”, Sonata pentru vioară „cu caracter popular românesc”, Suita orchestrală Nr. 3 „sătească”.

Celebritatea internațională a lui George Enescu - de care era el însuși intrigat - se datorează în special „Rapsodiei Române” Nr. 1, popularizată mai ales de Leopold Stokowski la pupitrul Orchestrei

Isaac Albéniz

Filarmonice din Philadelphia, uitându-se marile sale creații. Prin Festivalurile Internaționale „George Enescu”, care au loc cu regularitate în București cu participarea unor muzicieni de faimă mondială, opera muzicală enesciană este pusă în valoare.

Școala muzicală spaniolă

Școala muzicală spaniolă este strâns legată de activitatea unor personalități de seamă ale acesteia, cum ar fi:

1. Filip Pedrell (1841-1922). Filip Pedrell, compozitor, muzicolog și pedagog spaniol. Profesor la Conservatorul din Madrid. Părintele școlii componistice moderne spaniole, întemeietorul școlii naționale. În anul 1891, printr-un manifest comentat de întreaga presă europeană, Pedrell își expunea ideile. Manifestul era intitulat „Por nostra musica”.

Titlul reprezenta singura sa doctrină. A compus opere, muzică simfonică, corală și religioasă.

2. Compozitorul Isaac Albéniz (1860-1909). Isaac Albéniz, a re-lizat lucrări în manieră națională spaniolă și, în același timp, a fost un virtuoz pianist. Acesta este motivul pentru care piesele sale pentru pian au cel puțin două elemente distincte: virtuozitate, dublată de poezie romanțată spaniolă. Lucrările lui sunt preg-

nante tablouri sonore. Dintre acestea, se poate aminti compozițiile din: „Suita spaniolă”, „Amintiri din călătorii”, „Suita Spania”, „Cântece spaniole”, ciclul „Iberia”, „Na-vara”, „Rapsodia spaniolă” pentru pian și orchestră, Concertul pentru pian și orchestră. Atunci când a fost solicitat, la comanda unor teatre a scris și opere, cum ar fi: „Verigheta magică”, „Henry Clifford” - pentru Opera londoneză, precum și „Pepita Jimenez” - pentru Opera din Paris.

3. Compozitorul pianistul și dirijorul, Enrique Granados (1867-1916). Enrique Granados, a fost cel care împreună cu Isaac Albéniz, au fost cei care au contribuit în mod decisiv la nașterea școlii muzicale spaniole. Fondator al „Academiei pentru concerte clasice” al Conservatorului din Barcelona. În plan componistic acesta a realizat - Operele: „Maria del Carmen”, „Foliota”, „Perlarea”, „Goyescas”, muzică simfonică, cum ar fi Poemul simfonic „Dante”, muzică de cameră - „Dansuri spaniole” precum și muzică vocală.

Granados a avut o importantă influență asupra a cel puțin două mari personalități spaniole din lumea muzicii și anume: Manuel de Falla (1876-1946) în anul 1920, și Pablo Casals (1876-1973).

Dana Dogaru Zamora

➤ Dana DOGARU-ZAMORA

Sărutul

Noaptea mă-nvăluie în perdele de ceață.
Lumea e goală, lipsită de viață...
În palmele tale m-aduni să m-adormi,
Săruturi în vise s-alini și să torni...

Mi-e gândul pribeag peste țărături și mare,
Sufletul gol, pustiit de-ntrebări,
Stelele noastre și-au pierdut din culoare

Și plâng peste creștet de nori...

Mă privești și ochiul tău azi mă ceartă,
Mă-ngroapă-n tăceri ce rănesc!
Mă sfășie teama ce mușcă din mine,
Umbrele nopții ce cresc...

Nu știu de mi-e rău sau mi-e bine.
În brațe de gheață cuprinzi
Tot focul ce-mi curge prin vine,
Iubirea ce azi vrei să stingi...

Pleoapa-mi coboară c-un zâmbet,
Închisă c-un ultim sărut.
Umbrelor nopții-s promisă!
Primesc al morții sărut...

Eu...

Eu ți-am rătăcit prin vene
Și ți-am cuibărit în palme
Mărul sânelui fierbinte
Ce-a turnat dulceață-n vise...

Ți-am înseninat amurgul,
Am deschis uitate porți,
C-un sărut și c-un descântec
Am întors pierdute nopți...

Eu te-am învățat ce-i clipa!...
...Știe palma ta s-alinte
Somnul, mângâind cu-aripa
Dimineților senine?!...

Descânt

Rugă de seară,
Rugă de ceață,
Răsari și te-adună
Din raze de lună
Scăldate în rouă;
Împarte-te-n două
Prinzând rădăcină
La mine-n grădină,
Într-un miez de floare,
Într-o zi cu soare!
Dor de lună plină,
Oglindită-n tină!
Într-o noapte albă,
Cu stele drept salbă,
Adu-l lângă mine
Pe cel ce nu vine!
Și voi, florilor,
Voi, surorilor,
Vorbiți-i în noapte
Cu dulci, calde șoapte.
Spuneți-i de mine
Că nu-mi aflu bine
De când a plecat,
De când m-a uitat...
Că viața mi-e goală,
Trup fără salbă,
Gând nerostit,
Vis nenunțat...
...Rugă de seară,
Rugă de ceață,
Răsari și te-adună
Din raze de lună!...

Pictură de Ana Amuzescu

Monica MUREȘAN

Monica Mureșan

Taina cuvântului

Sintagmă până la un punct, anume acela că în toate e o taină pe care o cunoaște în totalitate numai Creatorul suprem, nouă fiindu-ne dat a o cunoaște – când ne e! – numai parțial, taina cuvântului nenumit este un enunț în care credem ca într-un adevăr.

De ce credem? Pentru că axioma (AXIOMA în greacă însemnând „principiu evident”) constă în însăși existența cuvântului. Principiul s-a materializat în existența cuvântului. Marea lui taină nu ne este cunoscută, efectul ei – da.

De aici încolo intrăm însă în domeniul unui alt nivel de interpretare personal și cu atât mai interesant. Întrebarea va genera tot atâtea răspunsuri câți respondenți, care nu vor semăna în totalitate, exact ca și în cazul amprentelor.

Ideile și conexiunile la care un eseu interpretativ m-au condus mă fac să întreb, retoric: s-a demodat taina? Și-a

pierdut cuvântul rolul primordial, de la facerea lumii? Ce l-ar putea înlocui?

Lată-ne în plină incertitudine reflexivă, confruntându-ne cu o problemă greu de demonstrat, o APORIA, rămasă tot de la greci, însemnând o problemă greu de rezolvat - dacă nu chiar imposibil, uneori.

Ce știm? La această primă întrebare putem răspunde:

Știm că fiecare are dreptul de a-și exercita liberul arbitru, conform căruia își va răspunde sieși dacă mai crede în taine sau nu. Evoluția umanității, atât tehnologic dar și spiritual, ne-a adus cunoaștere, informație și o dezvoltare din ce în ce mai rapidă a științelor. La ce bun, atunci, să mai credităm arhaicul cuvânt taină?! Etimologia sa este slavă, însemnând fapt neînțeles, nedezlegat de mintea omenească. Din familia de cuvinte face parte și cuvântul de origine turcă tain, însemnând porție, rație, parte care revine în urma unei împărțiri. Lată înțelesul ascuns: există o parte pusă deoparte pentru toți, nu rămâne nimeni fără porția lui de taină din care poate beneficia. Pe de altă parte, sensul simbolic este acela că oamenii au privilegiul sau dreptul de a li se împărți/de a se împărtași cu toții din taină, așadar acesta este un principiu care îi unește, e un punct comun. Or, dacă ea ar fi inaccesibilă omului, nu s-ar mai fi împărțit, ar fi indivizibilă și inaccesibilă.

De ce nu e?

La această a doua întrebare răspundem: pentru că așa trebuie că a fost. Taina e un întreg ca punct comun de plecare și noi suntem parte din ea. Pe cale de consecință, fiind parte din ea, în-

treaga omenire își are punctul de pornire din taină și se bucură de continuitate prin taină. Odată ce existăm, real și cu adevărat, odată ce ne putem atinge, ne putem ciupi pentru a vedea dacă suntem aievea, ce taină ar putea fi în asta? Sau în ce constă taina noastră? – la această a treia întrebare nu știm să răspundem, deși răspunsul e tănuț în noi. Semnificația cuvântului a căpătat o conotație internă, ascunsă pentru că s-a pierdut sensul inițial. El există, însă, în formă latentă în noi.

În timp, omul s-a deztănuț, s-a îndepărtat de taină ori a pierdut adevăratul înțeles al noțiunii. În prezent, omul desacralizat dar dotat cu liberul arbitru al alegerii, de care poate că face uz în exces, optează pentru alternative sau derivate și e mai atras de vrajă decât de taină. Un derivat popular aplicat de el din ce în ce mai mult. De ce? Poate pentru că a devenit egocentric și comod. El nu mai împarte bucata sa de pâine cu aproapele, el îl vede pe aproapele său ca pe un concurent, cu care intră în competiție, ba chiar pe care e musai să îl învingă. Și atunci, la ce să-i împărtășească un secret, o taină, la ce bun să împartă ce are cu el? deci omul zilelor noastre nu se mai împărtășește din taina strămoșească și nici nu vrea să o împărtășească altcuiva, nu mai caută colectivitatea, sau apropierea de semenii săi. Pentru că aceștia i-au devenit concurenți, nu prieteni.

Or, marea taină a tainelor era interesul nostru comun de împărtășire prin apropiere. A fi cu toții, laolaltă, a lupta cu toții reprezenta soluția învingătoare.

Acum dușmanul s-a reconfigurat, s-a individualizat dar nu mai suntem solidari. Taina de a ne bucura împreună de tainul egal - și probabil nu totdeauna îndestul - a fost uitată. Acum apelăm la metode rapide de a pune mâna pe ce are altul prin șiretlic. Scamatoria ține - și câștigă cel mai iute de mână. Un alt cod (al proastelor maniere, gen „cum să ai succes, cum să te îmbogățești fără să faci nimic...etc.”) se înstăpânește: de ce să aibă altul mai mult ca mine, cu ce e el mai breaz decât mine, de ce să nu fiu eu?

Concurența prost interpretată ne-a transformat în vânători, prădători ai tainului, pentru că astfel obținem mai ușor și rapid un tain mai mare. De aici primatul forței, al violenței – puterea. În loc să cultivăm, prădăm. De aici apariția perturbărilor, a mutațiilor din trup, suflet, minte. Odinioară parte a aceluiași întreg în armonie, solidari, beneficiari ai unei „polițe de asigurare” fermă, certă, pentru sănătatea trupei și sufletească, acum despărțiți, tot mai însingurați și solitari, vânam tainul în loc să-l merităm, adică exact ceea ce avusesem de drept și de fapt, dar am refuzat.

Să nu ne mai mirăm că nu putem răspunde la întrebarea „în ce constă taina noastră”. Taina se duce, încet-încet, în uitare; rostim întrebarea cu un surâs amnezic, privind în depărtare cu o privire lipsită de spirit, înconjurați de cipuri și coduri de bare – privire de zero barat. În curând și cuvântul acesta se va molipsi de o ciudată amnezie. Va zâmbi din vreun dicționar de arhaisme prăfuit, ca un bătrânel cu memoria expirată: „cine mai știe?”.

Graal

Roman, Editura Nico, Târgu-Mureș, 2007

Nicolae BĂCIUȚ

Ce e frapant la Melania Cuc, de la bun început, e modernitatea scriiturii. Siguranța scrisului, dincolo de toate cochetațiile autoarei. Apoi mai e și ideea narațiunii, care-și face consubstanțial travaliul scrisului, pe care-l topește în structura sa, făcând din narrator personaj, într-un demers « interactiv ». Aparent, romanul, refuză realul, dintr-o prudență juridică, opțiunea pentru ficțiune aducând « liniște », protecție, autorului, deși acesta se hrănește din real, chiar dacă e un realism magic, mai degrabă.

Și spațiul în care se localizează acțiunea romanului iese din geografie, Satul fără Nume, cu toate referințele sale istorice, acesta fiind greu reperabil. Și personajele își refuză identitatea, prevalând încălcătura lor simbolică : Lebăda, Mirele, Regizorul etc.

Satul își pierde nu doar dimensiunea sa definitorie, ci devine chiar platu de filmare, iar « filmul » este unul din

polii romanului. Narratorul participă la filmări, ca figurant, ca observator : « De câteva zile încoace, îmi pierd vremea pe platoul de filmare, mai prind un zvon, o bârfă, mă documentez pentru cartea mea viitoare ».

Disputa autoarei nu este doar cu personajele sale, ci și cu ea însăși. Cele două fețe ale autoarei, partea țărănească (Varvara) și cealaltă, urbană (Melania), scriitoarea, nume îngemănate, își revendică prioritățile (Melania „prenume blând ca mielul hrănit la turmă”, Varvara „prenume primit la cristelniță și pe care îl trag după mine de-o viață, ca pe o trenă plină de scalet vineți”, « Varvara - Melania, cele două cotiledoane ale seminței din care germinează, crește, se răsucesc pe vrej viața cărții pe care îmi propun s-o încep și s-o (și) închei într-un număr de...zile”.

Autoarea nu se lasă însă sedusă de himere, „Știu, spune ea, că nu dețin identitate duală, totul este doar un truc suficient de periculos pentru a nu trișa cu mine însămi, pentru a rezista până la capăt pe linia de plutire.”

Scriindu-se pe sine, autoarea romanului se joacă cu destinele personajelor sale, le provoacă, le împinge spre derapaje existențiale: « -Ești o pacoste, femeie ! Te joci în nasturi cu oamenii », îi reproșează unul din eroii săi.

Există și patimă și patetism al scrisului în această carte : „Scriu în draci, scriu cu furie și fără compătimire de parcă de pagina asta ar depinde pe

viitor politica globalizării, a ecologiei, a înarmării și autodistrugerii omenirii!”, spune autoarea, mereu preocupată de scrisul său : „Scriu, adică... scriam de câteva zile bune, trăgeam la litere ca și cum asta ar fi fost să fie ultima carte pentru care mi s-a dat dreptul la inspirație”. Scrisul e o dispută nu doar a celor două fețe (Melania / Varvara) ale autoarei ci și a realului cu imaginația (ficțiunea): „Viața bate imaginația celui mai talentat scenarist - îmi spun cu statistică galopantă și... dau să trec de introducere, sărind peste punctul culminat, să îi și fac, cărții mele, finalul”.

Mizele cărții sunt multiple: „Eu scriu o carte care ar trebui să reprezinte lumea întreagă și nu doar o ciozvărtă strict subiectivă, din spațiul imaginar prin care tot mă învărt ca găina în jurul ogrăzii.”, „pornesc în căutarea a ceea ce cred eu că este Graalul meu personal?” Dar, până la urmă, și autoarea se întreabă ce e Graalul: „Scriu din nou despre Graal. Simt că îl vreau, că îl am, că îi pipăi metalul și nestematele toate înfipite ca dinții de copil în gingie, în zgura foiței. Asta-i Femeia! Asta-i Graalul, doar o pată roșie pe o rochie albă. Atât!”

Cartea se desfășoară pe mai multe nivele. Autoarea deplânge și o lume dispărută, pe care o reconstituie din amintiri disparate, punând-o în opoziție cu un prezent lipsit de consistență, ostil chiar, intersectând amintirile cu flashuri din actualitate.

Acest roman se susține și prin di-

mensiunea sa autobiografică, autoreflexivă, autoreferențială.

Nu în ultimul rând, cartea are o tentă polemică, cu Marele Critic, instanță la care se raportează adesea demersul autoarei.

Graal e și o carte despre travaliul/ aventura/ bucuria scrisului. Finalul rămâne însă deschis: „Acum, până și eu, autorul, sunt derutată, defel duală - partea țărănească cu cea urbană nu se mai luptă între ele pentru o idee.

Sunt doar o femeie, una care scrie despre destine foarte posibile - o tipă în blugi și bluză de mătase improșcată, pe locul de sub inimă, cu picuri de sânge sau ... poate-i numai cerneală”.

Lucian Gruia: Șanse de vindecare de Poezie? Niciuna!

Lucian Gruia

Fișa medicală

Numele: Prost
Prenumele: Blând
Vârsta: ingrată
Diagnostic: îndrăgostit

Simptome:

- ritm cardiac abracadabrant;
- psihic labil, pendulare între agonie și extaz;
- lipsa poftei de mâncare;
- dezinteres generalizat.

Modul de manifestare:

- mângâie aerul în jurul unei ființe închipuite;
 - parcă presară sub picioarele ei petale;
 - cu o mitralieră invizibilă împușcă toți bărbații din lume, deodată se trezește trăsnit:
- „Dacă nu vom putea avea copii, cine va duce specia mai departe? Să mai las alți masculi în viață, cum o s-o împart? Mai bine îi las pe toții să trpăiască dar trebuie s-o izolez pe ea. Centură de castitate? După un timp, iubita mea va pute. Ia să mai beau ceva și să cuget. S-o iau de nevastă nu pot, suntem deja căsătoriți. Să divorțăm stricându-ne viețile prăpădite care ne-au mai rămas? Dar fără ea nu pot, ducă-se dracului! Îmi sare inima din piept și se rotește în jurul ei ca un titirez, brațele mi se rup și se întind spre ea, toate celulele mele zboară să se lipească de epiderma ei. Ia să mă culc. Măine o iau de la capăt.

Șanse de vindecare: niciuna.

Melania CUC

„Când cineva cântă la o vioară Stradivarius, Toate viorile vibrează în cutiile lor.
Când un poet scrie o poezie de dragoste, Toate femeile freacă în trupurile lor.
Când cineva se naște, Toți copiii țipă în jocurile lor.
Când cineva moare în lume, Toți oamenii plâng în visele lor.“

V-a plăcut? Un poem pentru sufletul care vibrează diferit la durere și la frumos. Poemul face parte din volumul SPERANȚE semnat de Lucian Gruia.

Scriitorul Lucian Gruia este o prezență inedită în revuistica literară contemporană, un intelectual rasat și un scriitor echilibrat, cu har și putere de muncă dar mai ales cu acel CEVA pe care îl au în bagajul lor genetic toți oamenii care au fost trimiși cu un mesaj spiritual precis pe Pământ.

Lucian Gruia este un scriitor autentic, un om al timpurilor în care trăim dar, care nu se mulțumește să se hrănească numai cu pâinea din spuza prezentului, el săpând în adânc, în filonul nativ al neamului românesc, acolo unde maeștrii își perpetuă flacăra nemuririi. Lucian Gruia este un cutezător și un continuator al gândului cosmic, un om cu antenele sensibile la misterul unui Timp alcătuit din prezent- trecut- viitor,- triada care se contopește în veșnicia tuturor lucrurilor. Pentru cei care încă nu au avut bucuria de-a citi o carte semnată de Lucian Gruia, a-i consemna biografia nu are nimic deosebit în ordinea lucrurilor care nasc un scriitor. S-a născut la întâi iulie 1950 în municipiul Dej, un plai mioritic aruncat de Dumnezeu, printre dulcile coline transilvane. Deși poet născut, i-a fost dat să simtă forța și misterul metalelor, a învățat și a absolvit Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara, Facultatea de Electrotehnică, 1974.

A debutat cu poeme, la rubrica „Primele”, beneficiind de un comentariu de Constanța Buzea, în vestita revistă „Amfiteatru”. Era în anul 1976. În volum, a debutat cu cartea „Culorile neliniștii”

(proză scurtă), la Ed. Eminescu, București, 1997. Cărțile care constituie astăzi opera lui Lucian Gruia, în ordine cronologică, sunt: CULORILE NELINIȘTII (proză scurtă),

Ed. Eminescu, București, 1997, UNIVERSUL FORMELOR LUI BRÂNCUȘI,

Ed. Fundației „C. Brâncuși”, Târgu-Jiu, 2001;BRÂNCUȘI - REPERE ȘI INTERFERENȚE ;Ed. Romania Press, București, 2001;RINGUL DE BOX (versuri), Ed. Double Press „Production, Baia Mare, 2004; MOMENTUL REVELĂȚIEI ÎN TEMPLUL BRÂNCUȘIAN AL ELIBERĂRII (DE AR FI FOST SĂ FIE...), Ed. Double Press Production, Baia Mare, 2004; SPERANȚA (versuri) Ed. Karta-graphic, Ploiești, 2008; TRIP-TIC SPIRITUAL: Eminescu – Blaga – Brâncuși, Ed. Feed-Back, Iași, 2008. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România

Este interesant de văzut cum, Lucian Gruia scrie și de-scrie în mai multe „registre”, care țin de creația literară,de critică și, mai mult, de istoria artelor. De la vers la proza scurtă, trece cu deznăvătărie, ba, chiar uzitând de licețe particulare, și care îi fac opera originală, și mai valoroasă prin ceea ce aduce ca nouate.

Când scrie despre Artă ca dimensiune a unei filosofii naționale, cum se întâmplă în Tripticul spiritual, și în celelalte două volume care omagiază amprenta brâncușiană a neamului românesc, Lucian Gruia o face cu minuțiozitate, cu erudiție ce mă duce cu gândul la un ins ce stă ani în șir aplecat peste tomurile de volume din Biblioteca Academiei. Este o trudă sisifică și care, am putea crede că

Nu are nimic de-a face cu fulgurațiile de vers, care vin-pleacă-vin din viața poetului. Și totuși, poet autentic și cercetător al științei frumosului, Lucian Gruia merge într-un singur sens, într-un echilbru perfect, în opera sa.

În același timp, el este un om al zilei, un tip care își trăiește normal cotidianul, Viața , pe care o oglindește cu șarm personal, cu ironie fără ranchiună, cu inteligență care nu scoate unghiile la

nimnei și, cu bunătate și acel dor de ducă, dorul care ne face puternici în fața necunoscutului. Scriitorul este un om bolnav de neliniștea de-a lăsa un semn că nu a trecut prin viață ca rața prin apă.

Lucian Gruia scrie cronici de carte, publică articole, proză și poeme într-un mănunchi de reviste dintre cele mai serioase, cum ar fi „Poesis”, „Viața românească”, „Brâncuși”, „Portal-Măiastra”, „Axioma”, „Origini”, „Poezia”, „Viața de pretutindeni”, „Esteu”, „Revista nouă”, „Almanahul vânătorilor și pescarilor sportivi” etc. Este redactor la revistele: „Portal-Măiastra”, „Esteu” și la „Viața de pretutindeni”.

Poemul de dragoste ocupa un loc special în oprea lui, dragostea fiind percepută ca o...PUNTEA SUSPINELOR:

„O fată frumoasă trece puntea;
o privesc cu coada ochiului.
Ea se întoarce, îmi face semn cu mâna:

„Vino, ce mai aștepti!”
„Nu pot să te urmez. Ca să trec puntea,

trebuie să mă fac frate cu dracul”.
„Ești prost ca un înger!” – îmi spune și pleacă

unduindu-și trupul de viperă.
„Ce trist trebuie să fie raiul!”
„meditez aruncându-mă de pe punte”
Sacrificiul etern! Dar , cel mai puternic îl simt pe Poet în versurile care s-au născut din toate cele multe ghinturi primite și din durerea „călcăturilor pe bățături”,. Viața unui scriitor este departe de-a fi lapte și miere.

Lucian Gruia scrie poeme cu mesaj social clar, dar nu lozinci patriotrade, nici gargariseli cu revendicari sindicale. El scrie cum respiră despre ceea ce vede, aude, pipăie și respiră. Trece, cerne prin propria-i existență cliup de față și o face, Doamne, o face cu temperament de amant latin, cu rațiune aproape galcială și osârdia care îi dă acele insomnii creatoare, din care se nasc marile lumii poeme. Exemplific cu o mostră de, cum să răscuțești cuțitul în propria-ți rană, și ...rana să nască o roză sălbatică,- nu un trandafir de dulceață:

Carte nouă

Timpul poeziei este mereu și niciodată. Acest lucru îl exprimă implicit poezia, dar și destinul poetic al lui Mircea Drăgănescu. În perioada presiunii ideologice comuniste, ca și în cea a constrângerilor economiei libere, dar și barbare, scepticii își pot găsi alibiul pentru a înscrie, iar poezii adevărați, ca Mircea Drăgănescu, își urmează, chiar potențati de ostilitatea mediului, vocația. Poetul despre care vorbim este un succesor al lui Bacovia în epoca post-modernității al cărui fluid sensibilitatea sa o absoarbe de la sine, unul care își adevărează discursul la o receptivitate mod-

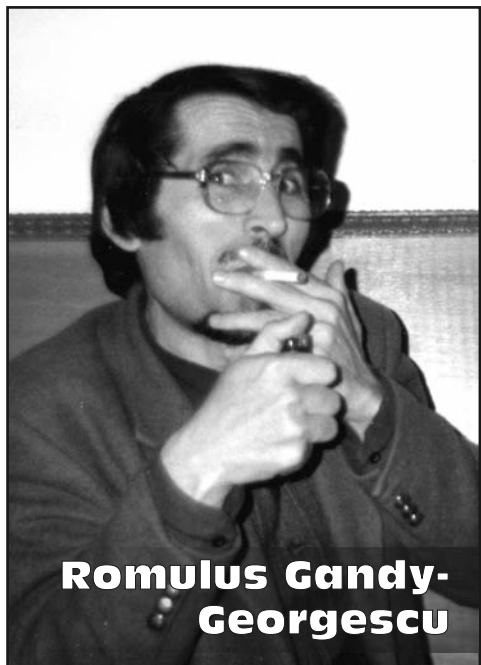
ificată de spațiul poetic, dar și social-contemporan. Așa cum nevăzătorii își ascut de la sine celelalte simțuri până la niveluri inaccesibile celor care văd, Mircea Drăgănescu, claustrat voit sau de nevoie, asemenea ilustrului înaintaș – își adâncește meditația și își rafinează percepția în lipsa vacarmului arenei și zumzetului agoriei. Deosebirea față de poetul lacustrei este aceea că la Mircea Drăgănescu, după volumele incipiente, stadiul de acum este cel mai fertil. Între vizionarismul modernist și notația bi-

mentată cu ironie a post-modernismului, poezia sa încearcă să stabilească un echilibru. El pare a se căuta singur, într-o miraculoasă homeostazie, dar cititorul avizat va înțelege că sunt de fapt simțul măsurii și inteligența autorului care cumpănesc o poezie cerebrală. La acest moment, care este unul al maturității și originalității câștigate, Mircea Drăgănescu își permite să surprindă cititorul, lipsa de exces și anticalofilia (ce oximorom!) ca pe niște provocări.

➡ Horia GÂRBEA

GOLGOTA POEMELOR

➔ **Romulus Gandy
GEORGESCU**

**Romulus Gandy-
Georgescu**

Și poemul meu acesta, fie cu voi toții...

baudelairene amurguri în rana ochilor noștri (Dez-iubito!) ucis-sinucise/vai, ca un pește pe uscat/se zbate Poemul acesta într-un devreme/atunci ce mai ne e (!?) /lăsați-l Dracului Morarului de Ceriu cu Stele/pravul lor să mântuie de dragostile cele rele/căci sine știe/pe-Apa morții plutește Apa Vie?! /dacă mereu cineva carele seamănă Pustiu pre Pământ/culege mereu Eccelesiastica Vânăre de Vânt?! /căci întotdeauna mai e rău de mai rău și de mai bine (ca într-o otrăvuirea noastră în sine cu line lin pre-line!) /de o nouă faere și desfacere de vrajbă și vrajă/dezmaiubito, dac' ai veni: ce mai licoaream bea dintr-un nucilor verde de coajă! (?)

II. Și voi frați-terrați/nu, niciodată să nu uitați/ că și oglinzile argintătoare/duios-neîduioșătoare/iși văd fața lor în fețele voastre vitriolate de Dor/și dac' mai au ele ceva minunat de-arătat (dac' de cariul Timpului ori de mâinile voastre încă n-au crăpat/încă nu s-au spart!) /e: fuga aceasta a Poemului în Poem/vai, fugă de care/ca un copil de-ntunecare/mă vaiet și tem/mereu ca o resorbire a Luminii în Lumină/ca o suflare într-o altă suflare prin leslea Divină/așadar,/precum cămeșile Hristice jucate la zar/Poemul meu în carne și

oase/(din propriu-și tipar!) blânduriu se întoarce!/carele pentru voi tinde și se-ntinde/vai, utopice merinde/carele se întină/spre nici o iertare din închipuire și din a Mărilor Edenice Vină/iată, carnea Lui în spaimele voastre/roși-galbene/verzi-albastre/iată: harul fricii Lui cu voi cu toții pre Calea Vieții-Lacteeică Suflare/vai, Poemul acesta Poltron/carele mâine va de Lovitura de Grație/aducându-vă ca într-o reîncarnare: Taboreana Iluminare/la fața voastră/lirica schimbare!

III. Mâna mea în derută astăzi l-a scris/l-a rupt dintr-un vrescuri de vis/ochii voștri mâine îl vor cetire ca hoții de flori/vai, Doamne, o dată sau de două ori/ca să fie s-auziți și voi dimpreună cu mine/cum și mai ales cine (!?) /mai fură Christul din Grădina Ghetsimani/unde s-a plâns cu lacrimi de sânge vânzarea de 30 de argintobani/o subțire biet Măslinul întruveșnicit de ani/hei, și s-a strigat/când totul-TOT era gătat:/dacă altfel nu se poate, Tată/iată, facă-se Voia Ta/Preste timpul carele-i Tot și e Gata/și clipa ce sa fost dintr-un Geneză prea întrupată/și Pânea, și Vinul, și Harul/Treacă de la Mine Paharul/pe care Numai EU/ca și Poemul/știu c-a învățat să-L Primesc/O, Pater, Pater-Ceresc!/Vai, Fiul, spre a ieși

El însuși din El/ca un perpetuum post-mortem-Viul, Rebel/Vai, și acest preinocent și biet publicabil POEM/de cari și eu, dimpreună cu voi,/făpturi din lut-tină și ploi/ca un iepure de propria-și umbră mă fugăresc și mă tem/când preste Poem și Ghetsimani se însera/și moartea Flori, deziubito, nemainterezise iarăși se revărsa/și pentru că întotdeauna Morarul de Ceriu și Stele/mi-a măcinat poemul ca pe dinții calului înfierate prăsele/și-astfel încât/s-a mai abătut și-un vânt/heia-hei, o, predeziubito/ zefirul cel sarcastic (și-n urmă-i praf/predestinatul nostru Epitaf!)/din Vadul-Sfânt: Poem-Eclesiastic!

P.S. Și Palloeiubito, den curând de Preacurând/lată-l, Sfârșitul Stelei mele de-acum s-arătând:/Voi fi în Câmpiile Elizee/(cu Tine pre Geana Vieții: apusomi de Gee!)/Sau mai degrabă Preste miticul Styx, în Eladul Tartar,/Doamne, precum Sfânt Eccelesiast cu Deșertăciuni în Zadar!Vaie, Palloeiubito, pe-acest veșnic efemerind de-Exist, Exist/(vamă dând Luminii NonCreaite Lumine taboreene, utopici gologanii!)/se-nfig în mine ca Umbră și Vis, vezi-i: Anii, pre dulci luto-otrăvuri Anii:/precum zbătutu-s-au piroane (ebraico-romane!) întru Carnea și Spirit Mântuitor de Christ...

Capitalismul și Cultura în societatea românească

➔ **Al. Florin ȚENE**

Făcând o retrospectivă în adâncul istoriei neamului românesc, atât feudalismul cât și capitalismul s-au sprijinit pe elemente ale mentalității claselor de mijloc, respectul față de legi și religie, devotamentul față de familie, comunitate și sânguință în activitățile pe care le desfășurau. La rândul ei economia de piață, (la începutul ei limitându-se la schimburi de mărfuri în mediul rural), a satisfăcut aspirațiile modeste ale oamenilor privind îmbunătățirea condițiilor de viață și asigurarea șanselor urmașilor lor.

Mă întreb astăzi, când majoritatea scriitorilor și-au scris operele în mentalitatea stângismului comunist și care încă mai persistă în aceste idei, dacă poziția antiburgheză a acestora nu implică riscul subminării valorilor care trebuie să creeze clasa de mijloc și piața liberă.

Cea mai importantă evoluție politică din secolul XX a fost căderea regimului comunist din țara noastră, inclusiv din estul Europei. Nu este logic să subliniem că o doctrină politică a dat greș deoarece oamenii nu au folosit-o cum se cuvine sau au interpretat-o greșit, sau că ea a fost victima unei opoziții și conspirații a împrejurărilor istorice. Dacă acea doctrină comunistă nu a putut rezista abuzurilor umane sau împrejurărilor ne-

favorabile, înseamnă că ea a fost un produs al fanteziei politice marxiste-leniniste mai curând decât o idee politică realistă. Așa cum am simțit pe pielea noastră această fantezie politică s-a putut impune în realitate numai prin constrângere brutală și criminală. Acesta a fost destinul firesc al socialismului-comunist din țara noastră-o utopie politică întruhipată într-un regim terorist, un coșmar istoric din care omenirea s-a trezit la sfârșitul secolului trecut. Implicațiile prăbușirii ideologiei comunist-socialiste sunt încă departe de a fi evidente în țara noastră. Este adevărat că dezghețarea din anul 1989 a relevat meritele unei economii a pieții în comparație cu planificarea economică de stat. Încă, scriitori și intelectuali cu gândire de stânga susțin că în timpul dictaturii comuniste de la noi s-au construit locuințe și fabrici. Nimic mai fals. În țările capitaliste europene nu s-au construit locuințe și fabrici? Și încă mai uitat că timp de peste 45 de ani acest popor a fost înfometat, le-a fost inversate valorile, le-a fost luată credința. Din orbirea gândirii stângiste ei nu văd, încă, beneficiile recoltate de țările cu sisteme economice de piață. Acești scriitori și intelectuali de extremă stângă ce descind

Al. Florin Țene

din aparatul de propagandă comunistă nu doresc să vadă că într-o societate burgheză ce se formează și la noi, anumite valori sunt considerate de către majoritatea populației ca fiind de la sine înțelese. Devotamentul față de aceste credințe creează o clasă de mijloc, care apoi întreține o economie de piață. Un mare pericol pentru învățământul nostru este că, încă, se predau în școli creații literare scrise în timpul dictaturii comuniste și cu mentalitatea aceluia regim,

care impunea slugăria față de valorile false și o ideologie criminală.

De-a lungul istoriei societatea capitalistă și mai ales economia sa are tendințe de a produce „depresii”. Într-o societate urbanizată, cum este la noi, (la sate au rămas doar bătrânii), efectul acestei perioade de criză va fi destul de nefast. Situația în care abia am intrat va da”apă la moara”scriitorilor și intelectualiilor cu mentalitatea rămasă în proiectul comunist, din care abia am ieșit.

➔ **Vavila POPOVICI**
NEW YORK

„Maria, Maria, mai bine-aș muri!” Plângeam din nou. Mă bătuse mătușa. Fusesem „rea”, „obraznică”... și lacrimile îmi curgeau și cu mâinile îmbrățișam gâtul bătrânei servitoare. „Nu mai plânge, domnișoară! Lasă c-o să fie bine!” „Știu, Marie, știu ce vrei să spui: c-o să fie bine și la vară cald! Oare această vară va veni vreodată? Cât va dura așteptarea?” „Vei crește și vei ajunge mare, vei pleca de aici, îți vei așterne un drum... Mă vei lua și pe mine, că-i vorba- ceea din popor: cine n-are bătrân, să-și cumpere”. „De tine n-aș vrea să mă despart niciodată! Am să te iau, am să te iau, dar când va fi asta?” „Timpul trece repede. Așa au trecut și anii de când am venit aici. Am scăpat cu viață, trebuie să trăim!” „Dar n-au scăpat părinții mei!” „Ce oameni buni erau părinții dumitale! De câte ori te uiți mai lung la mine, văd ochii stăpânei mele, atâta bunătate era în ei!... „Mi-ai spus odată că mama era frumoasă, hai, mai spune-mi cum era?” „Da, era foarte frumoasă: înaltă, blondă, subțire... mi-ar plăcea sa-i semeni întru totul!”

Erau proverbe și amintiri pe care mi le repetase de sute de ori, dar eu nu mă săturam de ele. „Mama, mama, de ce nu mai trăiește mama?”

Mă întorceam cu gândul în locurile de mult părăsite. Dorința aceasta de a trăi pentru câteva clipe în trecut, era interesul meu de a ști cât mai mult și mai precis ce a fost, căci era o parte a vieții mele inconștiente, ceva ce trebuia cunoscut, respectat și iubit. Nu făceam altceva decât să-mi aduc copilăria aproape. Fugară și tristă măsură!

O mamă al cărei chip nu mi-l puteam aminti în întregime și pe care-l dăltuiam din mărturisirile celor din jur. Curios că-mi rămăsese în memorie glasul ei, sau poate și acesta era recompus din amintiri adunate? Îmi stăruia în urechi: „Copila mea, vino să vezi cum râde grădina noastră!” sau răspunsul ei la întrebarea mea cu privire la lumii care cădeau și străluceau în lumina becurilor de pe stradă: „Sunt stelele care cad din cer!” Și auzeam parcă râsul ei vesel, râs care nu putea semăna cu un altul. Râsul mamei mele când era fericită, în grădina noastră plină cu flori, într-una din primele primăveri ale vieții mele... Măinile mamei mele trebuiau să fi semănat cu ramurile arbuștilor care mă cuprind cu tandrețe, atunci când vreau să mă ascund în ele. Măinile ei m-au îmbrățișat, m-au iubit, aceleași mâini care culegeau flori și fluturi, poate! Cum or fi arătat mâinile mamei

mele?

Îmi producea o mare bucurie irealitatea pe care o trăiam în acele clipe și reveneam: „Și dacă n-ai fi tu, Maria, ce m-aș face, cui m-aș plânge, cine mi-ar înțelege visele?”

Maria mă chema în brațele ei, mă legăna ca pe un copil mic, mă lăsa apoi în pat cu grijă, îmi puneă perna sub cap și mă învelea cu un pled. Era patul din bucătăria noastră mare, unde stăteam de vorbă deseori cu ea, o ajutam la șters vase și uneori adormeam acolo, în patul Mariei, visându-mi copilăria... Se făcea că eram în brațele mamei și râdeam (râdeam mereu în vis!). Ne jucam cu o păpușă și ne bucuram de promisiunea tatălui de a ne plimba cu sania. Așteptam acel moment, când iată auzim: „Mergem toți. Pregătiți-vă cojoacele, păturile, într-o oră plecăm! Sunt vreo zece kilometri până-n sat și ne așteaptă țuica fiartă, gustărica și... (uitându-se spre mine și frecându-și mâinile de plăcere) o bătaie strașnică cu zăpadă.” Mama zâmbea duos, mă lua în brațe, mă purta așa... și pluteam, pluteam de fericire. Ochii ei albaștri mă priveau și se măreau, se tot măreau cuprinzând tot spațiul de deasupra mea...

„De ce dormi aici, copil leneș ce ești?” La auzul acestor cuvinte mă trezeam speriată. Îmi căutam cu privirea MAMA, dar ea NU EXISTA. Mătușa mă sfredelea cu ochii ei negri și nu înțelegeam severitatea ei. De multe ori se stăpânea, dar o simțeam încordată ca un arc de oțel și atunci mi-era teamă să nu declanșez resortul. Știam ce poate urma de fiecare dată... Când voiam să citesc o carte, îl rugam pe unchiul să vină cu mine în bibliotecă. „Du-te singură și ia-ți-o!” „Se supără mătușa! Spune că-i murdăresc vitrinele și rup cărțile.” „Bine, hai cu mine!” Îmi alegea o carte sau mai multe, îi mulțumeam și plecam fericită. „Înțelege-o și tu pe mătușa, nu fii așa de îndărătnică!” „Dar, unchiule, să-ți explic...” „Nimic, trebuie să înveți să te porți cu oamenii, să știi să fii recunoscătoare.” Și discuția cu fratele tatălui meu lua sfârșit. Eram mereu acuzată, trebuia să tac, nu aveam dreptul să mă apăr, mi se amintea la vremea aceea că am de toate și nu știau ce îmi lipsește. Și îmi lipsea ceva, îmi lipsea „afecțiunea.” Cu timpul atitudinea unchiului putea face din mine o timidă. Intransigența lui îmi paraliza orice idee, orice inițiativă și astfel, o moarte își făcuse curând loc între noi.

Ce se întâmplase atunci când aveam vreo cinci anișori? Îmi amintesc vag de o noapte neagră, când m-au trezit țipetele Mariei. Mă aflam în brațele mamei. Poate de atunci chem și ador îmbrățișarea! Ea mi-a strigat disperată, în ureche: „Fugi la Țuțul!” Și mi-a dat drumul din brațe. Nu știu cum am ajuns la gardul vecinului care avea o droaie de copii, printre care și un băiat – Țuțu. Cu el se pare că mă jucam uneori. Mă ajuta să trec gardul printre uluci, intram în casa lor cu chirpici și lut pe jos. Acolo am mâncat cea mai bună mămăligă, căci am mâncat-o goală și i-am simțit gustul. Maria îmi povestea mai târziu că acesta se urca pe o buturugă din curtea sa și făcea pipi, iar eu veneam la mama și-i spuneam că „Țuțu face poaie!”

(ploaie) În fine... cineva m-a prins în brațe în noaptea aceea neagră și mi-a pus mâna la gură, așa că n-am putut striga. Atunci am auzit-o pe mama urlând. Oare ce-i făceau? N-am știut și n-o să știu niciodată. Îmi amintesc totuși de spaima acelor clipe; mă zbăteam în brațele vecinului și... mai mult de atât nu-mi aduc aminte. Era în iarna anului 1940. Rușii ocupaseră Basarabia și Bucovina de Nord, din luna iunie a aceluiași an. Da, părinții mei fuseseră ridicați în acea noapte și deportați în Siberia, de unde nu s-au mai întors. Toate ridicările se făceau noaptea. Maria îmi povestea multe. Unchiul nu vroia să se discute aceste întâmplări, ba mai mult, îi interzise Mariei să vorbească rusește. Sigur că, trăind printre ruși, Maria învățase bine limba și uneori amesteca cuvinte românești cu cele rusești în aceeași frază, așa cum îi venea mai ușor să se exprime. „În casa mea să nu aud decât limba mea românească!” tuna unchiul și pentru că era foarte autoritar, Maria îl asculta și încerca să vorbească numai românește. Avusese și ea rude care dispăruseră în acel an. Îmi povestea despre niște vecini care ascunseseră soția unui moșier, femeie tânără și frumoasă. Autoritățile rusești au aflat, au venit noaptea, au percheziționat casa. Ea a vrut să fugă, dar indivizii au prins-o. Atunci a invocat motivul unor necesități... WC-ul era în curte. Au condus-o cu lanternele la locul respectiv. Acolo au violat-o. S-a auzit doar un țipăt scurt, după care nimeni n-a mai auzit nimic. Dimineața s-au găsit urme ale hainelor ei sfâșiate și biata femeie dispărută.

Odată am întrebat-o cum a scăpat ea și alții? „Întâi i-au luat pe cei mai periculoși pentru regimul comunist. Mai erau și turnători, ca orice pădure cu uscăturile ei... Și-apoi au venit românii.” Maria mi se părea că știe multe, de fapt și mătușa spunea ca era o femeie deșteaptă. În tinerețe făcuse o școală de menaj și gătea mâncăruri delicioase. Mai târziu, buncii îmi spuneau că erau programați să fie ridicați pe serii, și că n-ar fi scăpat aproape nici un român, dacă Basarabia n-ar fi devenit din nou a noastră. Mai erau unii români care făceau cadouri valoroase: bijuterii și blănuri și atunci respectivii informau superiorii lor: „Etot harošai celovek!” (acesta este un om bun, adică de încredere...)

În cele câteva luni, până la revenirea românilor, am stat în casa vecinilor. Printre cei șapte copii, eram și eu a lor. Mi s-a spus că am plâns câteva zile și câteva nopți după mama și tata. Apoi unchiul mi-a adus multe jucării acolo și în curând am uitat...

Alergam pe stradă, îmi adănceam piciorușele goale în praful străzii, praf care se așternea pe trupurile mici și ne pătrundea până și în nări. Când începea ploaia, ne dezbrăcam și ploaia ne spăla. Erau și zile când lipsea apa și ne era sete, și deschideam gurițele, ca ploaia să ne astâmpere setea.

Într-una din acele zile călduroase a verii anului 1941, mă aflam în stradă, când tinerii împrăștiau panglici tricolore și strigau cu glasurile înăbușite de bucurie: „Vin românii!” „Vin ai noștri!” Așa m-am

trezit și eu cu o panglică tricoloră în mână și acea panglică a ținut-o unchiul pe biroul lui, apoi devenit biroul meu, tricolorul meu...

Crescând, unchiul a considerat că trebuie să-mi țină câteva lecții de istorie: „În urma pactului dintre Hitler și Stalin, Basarabia, Bucovina de Nord, mai corect spus Nordica Bucovină, și Herța, adică 51.000 de kilometri pătrați din pământul nostru românesc ne-au fost furați. După un an, în iunie 1941, Hitler a atacat Rusia. După abdicarea regelui Carol al II-lea, Ion Antonescu a fost prim ministru și conducătorul statului. Noi, spunea unchiul, am luptat alături de armata germană. Ion Antonescu a ordonat: „Soldați, treceți Prutul!”, să putem ajunge la Nistru, să recucerim teritoriul furat.”

Pentru mine era cam greu să înțeleg toate acestea la acea vârstă fragedă. Unchiul mă vedea nedumerită, deși îmi repetase de multe ori acest episod al istoriei. O dată a recurs la o explicație de care îmi amintesc clar: „Uite, aici avem o grădină, aleea pe care călcăm în fiecare zi, pământul pe care-l săpăm și punem semințe în fiecare primăvară, chiar tu ai pus niște semințe de flori, nu? Dacă ar veni cineva și ar spune într-o zi că nu mai este grădina ta, ci a lui și ar face ce-ar vrea cu ea, ar muta gardul sub ochii tăi, ai fi de acord?” „Nu, sigur că nu!” „Ei, să îți minte fetițo, că o țară nu trebuie să cedeze nici un metru pătrat de pământ unui străin și nici să se lase furată!” „Și de ce ne-am lăsat furați?” Unchiul a dat drumul unui râs nervos: „Cunoști proverbul francez, de fapt este un vers dintr-o fabulă a lui La Fontaine: „La raison du plus forte, est toujours la meilleure?”

Aceste explicații le primeam într-un oraș din Oltenia, unde urmam cursurile școlare, căci unchiul fusese mutat în interes de serviciu din Basarabia, în Ardeal și din Ardeal în Oltenia. Și împreună cu el, mătușa, Maria și cu mine.

24 ianuarie este ziua mea de naștere. Da, melancolia mă duce în trecut, acolo unde se derulează filmul copilăriei; o reconstituire de forme și culori... Nu-mi plăcea să mă întrebe cineva de unde sunt, de unde vin, a cui sunt; erau întrebări de care fugeam. Erau grele pentru mine. Dar faptul că mă născusem în ziua de 24 ianuarie, nu-l ascundeam, căci nu avea contingentă cu sentimentul durerii, ci cu cel al mândriei. La școală, diriginta ne scotea în curte și în jurul bătrânului stejar, cântam și dansam „Hora Unirii”. Până-ntr-o zi când a fost interzisă... Dar întotdeauna, ziua de 24 ianuarie, având și câte un an în plus de viață, îmi producea aceeași magică senzație. La început nu-mi dădeam prea bine seama ce mă impresiona, dar îmi plăcea dansul amețitor în jurul copacului, melodia, cuvintele și faptul că era o zi a unirii... Românie, omenie, unire, putere, mamă, soartă, hotare, horă frățească... cuvintele lui Alecsandri se înlănțuiau în memoria mea, deveneau chiar o obsesie, mă înfiorau și mai târziu am fost conștientă și... de ce.

Modernitatea europeană și modernismul românesc

✎ **Carmen-Mihaela MAN**

Modernismul este considerat, în general, ca fiind echivalentul civilizației întemeiate de occident și de valorile acestei civilizații. Este un sistem care are ca punct de plecare Europa, lumea occidentală deci, și care cuprinde ideologiile și mișcările care au apărut odată cu secolul luminilor. Rațiunea principală care stă la baza „modernității” acestui sistem, a cărui dezvoltare și consolidare începe încă în secolul al XIX-lea, este că, odată cu acest sistem, Europa se înscrie într-un proces de abandonare a istoriei și tradițiilor, intrând sub influența unei noi viziuni asupra lumii. Întrebarea ce se pune este ce fel de viziune asupra lumii este aceasta? Și care sunt schimbările pe care le-a adus ea lumii occidentale? Răspunsurile pe care vom încerca să le dăm acestor chestiuni ne vor ajuta să înțelegem conceptul de modernism și rădăcinile lui ideologice.

Posibile premise istorice ale modernismului

Așa cum am afirmat mai sus, procesul cunoscut sub numele de „modernism” a început încă în secolul luminilor, și a schimbat din temelii viziunea societăților occidentale asupra lumii. Până în acel moment, religia constituia principiul de bază al vieții în cadrul unei societăți. Toate răspunsurile la întrebările privind originea omului, sensul vieții, mijloacele de găsire a adevărului, conceptele de bine și rău, se găseau în religie, moralitatea religioasă guverna întreaga viață a societății. Odată cu secolul luminilor încep să se producă schimbări majore. Punctul de plecare al acestor schimbări îl constituie abordarea materialistă asupra vieții. Dar, sprijinul cel mai de seamă adus materialismului a fost elaborarea concepției darwiniste, care respinge creația divină și o înlocuiește cu teoria evoluției. Evoluția modului de gândire în societate a avut repercusiuni hotărâtoare asupra destinului artei, și implicit asupra destinului literaturii.

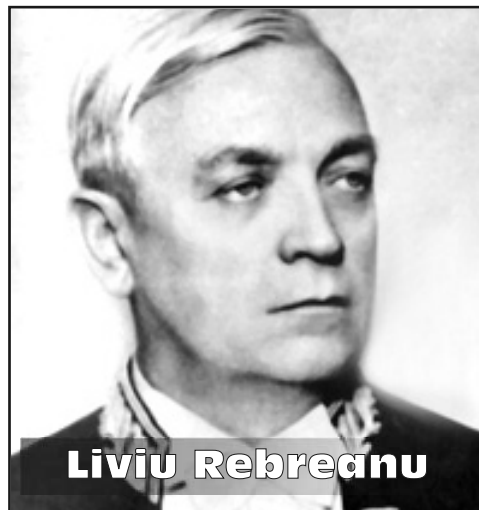
Modernitatea în literatură

Modernitatea, în sensul de atribut al literaturii moderne, apare ca un concept de sine stătător încă la mijlocul secolului al XIX-lea, dicționarele atestând mai întâi termenul la Chateaubriand, în 1847, dar cel care anunță o estetică a modernității este Baudelaire în textul celebru „Pictorul vieții moderne”(1863), unde găsim o definiție a conceptului, actuală și astăzi: „Frumusețea pasageră, fugitivă a vieții prezente, caracterul a ceea ce cititorul ne-a permis să numim modernitate”.

Simbolismul este considerat a fi prima ipostază a modernismului și, nu întâmplător, conceptul de care ne ocupăm debutează cu dezideratul simbolist „de la musique avant toute chose”, nu întâmplător problematica limbajului devine centrală în operele scriitorilor moderniști, indiferent că e vorba de poeți, de prozatori sau de dramaturgi. Relațiile dintre om și cuvintele prin intermediul cărora acesta descrie lumea în-

conjunctoare sunt mult mai importante, în viziunea moderniștilor, decât cele dintre om și realitatea însăși, deformată și „inventată” de limbaj. În viziunea scriitorilor, arta nu este un teritoriu accesibil oricui, această atitudine separatistă constituie principala sursă a elitismului modernist. Fuga din real, refugiul în spațiul „purificat” al artei – acel „joc secund, mai pur” imaginat de Ion Barbu –, caracterul inițiat al demersului artistic, interesul pentru ceea ce se ascunde dincolo de

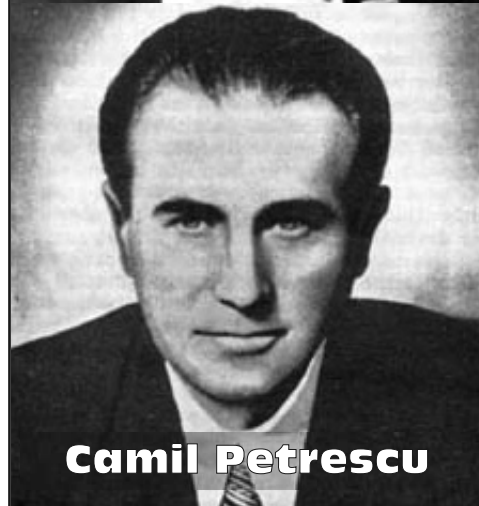
Așadar, idealurile estetice actuale s-au schimbat, în raport cu cele ale secolului al XX-lea. O nouă modernitate s-a înființat, iar peste câteva decenii și această modernitate va fi atinsă de patina vremii, și așa mai departe. Progresul este continuu și în literatură. Kafka spunea: „Să crezi în progres nu înseamnă să crezi în faptul că progresul s-a produs deja. Aceasta nu poate fi o credință”. Ca și în cazul credinței fără credo, să crezi în modernitate, în sensul ce mai larg al ter-

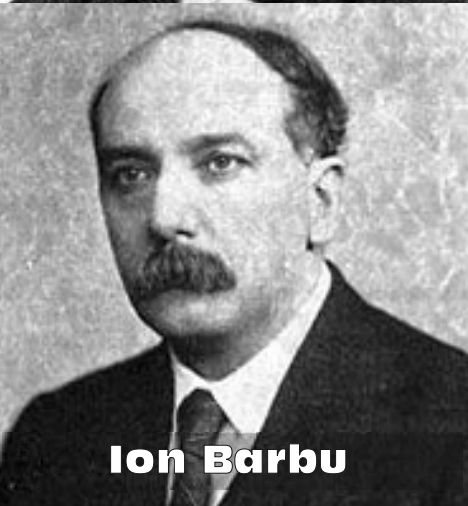
Liviu Rebreanu

Vladimir Streinu

Camil Petrescu

Ion Barbu

suprafețele aparente ale lumii și limbajului deopotrivă, toate acestea sunt marcele esențiale ale modernismului literar, la care putem adăuga o serie de trăsături ca „regresiunea spre arhetip, mit, puritate originară, increat, început, reîntoarcerea spre fondul originar, scitic, tragic, balcanic sau elin, spre primitiv” menționate de Adrian Marino în „Modernism, modernism, modernitate”.

Dacă simbolismul este considerat ca fiind un prim modernism, după el succedându-se o serie de direcții și tendințe, precum: expresionismul, dadaismul, constructivismul, cubismul, futurismul, suprarealismul, imagismul, direcția care continuă modernismul, din perspectivă istorică, este considerată a fi postmodernismul. Nu există o demarcație netă a celor două curente însă putem remarca faptul că, în timp ce scriitorii moderniști au încercat în mod constant să acrediteze „ideea că funcționarea limbajului poetic presupune o altă logică decât aceea pe care se bazează vorbirea prozaică”, susținând „specificitatea limbajului poetic, ireductibilitatea simbolurilor lui la simbolurile limbajului comun”, opțiunea scriitorilor postmoderniști este pentru un limbaj tranzitiv, transparent, multifuncțional, care să-și recâștige funcția de comunicare reală, cu implicații reale, psihologice și etice.

menului, acela de noutate absolută, înseamnă să crezi că ea încă nu s-a produs.

Modernismul românesc

Modernismul este un curent literar inițiat la noi, în 1919, de Eugen Lovinescu. Și promovat de revista cercului literar „Sburătorul”(1919-1922, 1926-1927).

Părerile criticilor referitoare la începuturile literaturii noastre moderne sunt însă împărțite. Un prim manifest al spiritului modern poate fi considerat articolul lui Titu Maiorescu „Direcția nouă în poezia și proza română”, apărut în 1872, în care acesta își propune să relizeze selectarea adevăratelor valori pe baza unor criterii estetice. Ovid Densusianu, în „Literatura română modernă”(1920-1933), îl consideră pe Vasile Cârlova „cel dintâi poet modern” al nostru, în timp ce poezia lui Gr. Alexandrescu este caracterizată ca „poezie în ascensiune de modernizare”, fixând anul 1830 drept începutul literaturii noastre moderne. Același moment 1830 îl înregistrează și Al. Piru în „Literatura română premodernă”(1964), despre care scrie „primele trei decenii ale secolului al nouăsprezecelea, când înregistrăm ultimele mani-

festări ale spiritului vechi, alături de primele afirmări ale spiritului nou, modern”. După G. Călinescu, însă, momentul moderniștilor ar fi anul 1919, după cum aflăm din „Istoria literaturii române”(1941), anul apariției revistei „Sburătorul” a lui E. Lovinescu, în timp ce chiar acesta din urmă, în „Istoria literaturii române contemporane”(1927), afirmă că: „Am putea defini mișcarea modernistă ca o mișcare ieșită din contactul mai viu cu literatura franceză mai nouă, adică de după 1880”.

Doctrina lui Lovinescu pornește de la ideea că există „un spirit al veacului” care impune procesul de sincronizare a literaturii române cu literatura europeană, cunoscut și ca principiu al sincronismului. Ideea de la care pornește Eugen Lovinescu este aceea că civilizațiile mai puțin dezvoltate suferă influența binefăcătoare a celor mai avansate, mai întâi prin imitația civilizației superioare, potrivit teoriei imitației emisă de francezul Gabriel Tarde, psiholog și sociolog care critica viața socială prin interacțiunea reacțiilor sufletești. După implantare, literatura trebuie să urmeze un proces de stimulare a creării unui fond literar propriu. De aceea teoria „formelor fără fond” susținută de Titu Maiorescu este acceptată și de Lovinescu, dar acesta consideră că formele pot uneori să-și creeze singure fondul. În vederea modernizării literaturii române, Eugen Lovinescu trasează câteva direcții noi pe care să se înscrie operele literare: evoluția prozei de la liric la epic și a poeziei de la epic la liric, tematica operelor literare să fie inspirată din viața citadină și nu din cea rurală, crearea romanului obiectiv și a romanului de analiză psihologică, intelectualizarea prozei și a poeziei, prin ilustrarea în operele literare a unor idei filozofice profunde etc.

Unul dintre obiectivele cenaclului lui Lovinescu și ale revistei „Sburătorul” era, printre altele, promovarea tinerilor scriitori, revista având meritul de a fi contribuit la lansarea unor nume ca: Ion Barbu, Camil Petrescu, George Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, precum și la promovarea altor scriitori care debutaseră deja în alte reviste, precum: Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu.

Încheiem aici scurta noastră încercare de conturare a modernității europene și de integrare a modernismului românesc, concluzionând că, deși în mare măsură sincron cu curentul european, modernismul românesc nu este identic cu modernismul literaturilor occidentale, asemănarea nu merge, deci, până la contopire, deoarece, în primul rând, întotdeauna trebuie să se țină cont de particularitățile specifice literaturii naționale, determinate, în mare măsură, și de condițiile istorice și sociale la care aceasta se raportează. În al doilea rând, conceptul de modern nu poate fi definit foarte clar și pentru totdeauna, deoarece ceea ce astăzi este modern mâine va fi de domeniul trecutului, modernismul se dovedește astfel a fi un fenomen revoluționar și conservator în același timp, idee subliniată magistral de Camil Petrescu în articolul „Substanțialismul” din revista „Familia”, în 1965: „Strict teoretic, tradiționalismul nu este decât o serie infinită de modernisme clasate, [...] iar moderniștii nu sînt decît tradiționaliști în devenire”.

Vavila **POPOVICI**
S.U.A.

Tempi passati

În copilărie cântam, dansam Hora Unirii,
în casa noastră, în curtea școlii,
se cânta: “Pe-al nostru steag e scris unire”,
într-o limbă dulce,
în care mi-am strigat prima oară părinții...
Locul în care am deschis ochii
și am privit cerul, pământul pe care au călcat
primii mei pași,
el, acel pământ, a fost dragoste, a fost vis
și trezindu-mă,
prea curând îndepărtându-mă,
a devenit dor, a devenit durere.
Rudele s-au împrăștiat
în cele patru puncte cardinale...
Doamne, spune-mi, cine a suflat
cu-atâta ură și blestem de s-au risipit toți
atât de departe, atât de ușor,
ca puful unei păpădii?
Poate de aceea visez
oasele strămoșilor ieșind din morminte
și-alcătuiind în aer,
o imensă cruce din nacru...

Monica **MUREȘAN**

Vitralii

o fâșie îngustă
de pământ înconjurată de ape adânci
furioase și înspumate
un rest de colțuri de stâncă in-
abordabile
și urme de fosile dezgolite ...
dar asta nu pot să-ți spun
de aceea retrag
neputincioasă
mâinile de pe inima ta
(câteodată
o privire speriată și obosită
de pasăre
se zbate o clipă
negăsind găzduire
... atunci văd cum arăt și eu).

Tandrețea umbrei

... nu-i așa că singurătatea
predispune a dor
nu-i așa că atunci
apare o umbră de sine-stătătoare
și-n locul tău- al cui alter-ego, oare?
ceva alotropic crește
o alură transparentă
îți îngenunchează în lipsă
taina
rugăciunea
și nu-i așa că uneori devii bolnav
și nu știi că de fapt cerșești doar sunetul
unei mângâieri ?!
ceva din tandrețea târzie a bătrâneții
reamintește că ai fi putut fi
de multe ori copil...

Olimpia **DANCI**

PREMONIȚIE

Prietenului și poetului M. I. Vlad

O premoniție îmi zbate pleoapa
Sunete de cântece nomade se preling
Pe tăcerile împerecheate ale amurgului
Uneori e atât întuneric în mine
Încât păsările tresar speriate
Prin trecerea acestei ploi paranoice.
Ce ciudată stare a lucrurilor...
În căușul palmei brobonate de su-
doare

Nasc versuri împleticite ce-și caută
rostul
Într-o plagă de iluzii fosforescente.
Noaptea sigur va veni
Cu pletele încovoiate de bulbii sper-
anțelor
Acoperiți de cataracte.
Doar o premoniție silențioasă mai
stăruie
Pe gardul de sârmă al pleoapelor.

Lupii

Și-am văzut lupii urlând
Deasupra lunii.

Andrada **VISSARION**

Postmodernă 1

Domnule Marquez, să nu mai spuneți
nimănui,
Dar mi-ar plăcea
Să vă fac cafeaua în fiecare
dimineață
Și să v-o aduc la pat
În ceșcuța mea maro...
În camera mea va exista un pian
mare, cu coadă,
Care va cânta singur
De câte ori veți voi muzică...
Doar cu un singur lucru va trebui să
vă obișnuiți:
Din când în când,
Dar doar din când în când
Îi voi aduce cafeaua la pat, în ceșcuța
mea maro,
Și domnului Kundera...

Postmodernă 2

Încă o cafea, iubitele, mai stai, unde
pleci
Așa de repede?
Hai să mai inventăm câteva lucruri pe
care le-avem în comun,
Sau hai mai bine să-ți povestesc
Noptile mele fierbinți petrecute cu
domnul Kundera
(e singurul domn cu care îmi petrec
noaptea)
Sau, hai, mai bine să-ți spun cum a

venit moartea la mine
Și avea picioare reci,
Îmbrăcate în ciorapi negri, de mătase,
Și-a început să se dezbrace
Și-atunci te-am strigat să vii și să se
sperie moartea
Care făcea strip-tease în fața mea...
Dar nu pleca, iubitele, uite, îți mai fac
o cafea
Îl părăsesc și pe domnul Kundera,
dacă vrei
Și vom inventa iarăși începuturile,
De dragul vremurilor trecute
După care vom da drumul la gaze
În timp ce ne vom privi în ochi.

Gabriela **CIOBANU**

ITALIA

Omul de paie

Nu era vis venit înspre mine
Omul de paie purtând haine de împru-
mut
Cu atâtea măști pe față încât
Le pierduse și el numărul
Era îndrăgostit de acrobații false
Îmitând sentimente perfecte
Deșertul minciunii l-a dezgolit
i-au căzut toate măștile deodată
și hainele de împrumut
a rămas mai gol decât l-a făcut maică-sa
destul timp m-a durut inima lui
cât o scorbură intunecată
și rușinea sufletului pustiu desfășată

am vrut să-i vindec rănila
plânsul să nu mi-l audă
dar lângă el eram mereu singură
și nu era vis
lângă mine fumega o căpiță de paie
îmbrăcată în haine de bărbat.

Mâna ta

Nu sunt ochi născuți să mă audă
Până la suflet mâna ta mă știe
Când rătăcesc pe cărările nimănui
Pustiul doar mă cheamă
Nu sunt ochi născuți să mă vadă
Așa cum mâna ta mă caută
Mângâiere
Ea îmi este aproapele care m-alintă
Și mă scrie la ceasul acesta când
Mă umple dragostea poeziei

Ana **HÂNCU**

Vâscul

Mă-nalț ca vâsc și cresc
sădit în ramul tău
din întâmplare, sau
de Dumnezeu!?
ambrozie – seva ta hrânind
flacăra-fruct,
visul plutind între realul de ieri
și speranța de mâine.
Să fie Norocul?!
Să fie doar Focul!?
Sublim Apus de-ngemănare
a Soarelui
cu valul alb, de Mare!

Concert pentru nuferi

Vă cînt cu lacrimi,
nuferi
culeși în mai și ofiliți
în glastre!
Ceară fierbinte-i sufletul
și nod îmi face
năframa durerii
peste gând, căci am văzut tăișul
cuțitului-secure,
prea ruginit să-i pese
de Albul vostru,
pur!

Poate mâine voi întâlni pe cineva
Rătăcind cărările cântecului
Și-l voi mângâia cu umbra aceasta
Pe care mi-o lasă în suflet
Mâna ta.

Fără de tine

Fără de tine n-am roadă
Nu mai știu nici mersul
Înlăuntru se împiedică drumurile
Care nu mai zăresc răsăritul
Nu mai știu gustul ploii
Nici culoare n-a mai rămas în sânge
Ziua și noaptea se ucid ân pustie
Întunericul îmi strivește rădăcinile
Parcă și îngerul păzitor m-a pierdut
Fără de tine.

Titina-Nica **ȚENE**

Un strop de veșnicie

Sînt tristă, Doamne, îmi vine să plâng,
acum , când peste tot, e atîta soare,
ghioceii au înflorit din nou în crâng
livezile ne dau prinos de floare.

Timpul trece, merge spre pustiu
anii ce au trecut vreau să dispară
să mă joc cu pietrele din râu
redevinind copil a doua oară.

Ne temem, Doamne, de necunoscut,
căci nici nu știm cine o să învie
de aceea cred că trebuia să dai
și pe pământ un strop de veșnicie.

Nădejdea învierii

E liniște-n parcul central
natura, în juru-mi, renaște
Christos a-nviat, e cu noi,
iar astăzi e ziua de Paște.

Cerul e albastru și clar
soarele străluce ca-n zilele verii
în suflet pătrunde, încet,
nădejdea învierii.

Interferențe lirice în rostirea poetică

Metafora înnobilită de idee în lirica lui Corneliu Antoniu

➤ **Nicolae-Dorel TRIFU**

„Tot privind la cer în sus
Gândul, gândul mi-a supus –
Ochiul mi-a supus vederea –
Duhul vorbelor, tăcerea.”

(Corneliu Antoniu
din volumul *Supunerile*)

În spațiul cultural Danubiano-Pontic al Dunării de Jos, numele lui Corneliu Antoniu – poet, prozator, publicist, director de revistă și de editură – semnifică un simbol literar afirmat în planul culturii zonale, și nu numai, atât prin producțiile literare proprii, cât și prin activitatea fructuoasă în cadrul Fundației Culturale Antares, de la Galați.

Ca poet și publicist s-a remarcat în decursul câtorva decenii – prin colaborări frecvente în paginile mai multor reviste de cultură ori literare din țară, dintre care se cuvine să amintesc: „România literară”, „Luceafărul”, „Convorbiri literare”, „Tomis”, „Ateneu”, „Astra”, „Tribuna”, „Poesis” și altele.

Scriitorul Corneliu Antoniu este autorul a patru cărți de poezie – tipărite la editurile „Cartea Românească” și „Eminescu” din București – al căror impact cu cititorii (implicit criticii literari) s-a materializat în cronici literare și eseuri ale unor importanți oameni de cultură, care au avut cuvinte de laudă asupra calității cărților publicate.

În anul 1997, prin romanul *Adio, Kap-Blank*, publicat la o editură din Galați, Domnia Sa a debutat și ca prozator, romanul bucurându-se de o bună primire din partea criticii literare, grație cronicilor favorabile apărute în diverse reviste de cultură din țară.

În cele ce urmează, îngăduit îmi fie a face unele referiri critice și evaluatoare asupra cărților de poezie publicate de poetul Corneliu Antoniu.

În ordinea cronologică a aparițiilor editoriale, țin să amintesc titlurile cărților și anii publicării:

– *Ascunsa ninsoare* este titlul primului volum de poezie, apărut în anul 1978, la Editura „Cartea Românească” din București;

– *Supunerile* este cel de-al doilea volum de poezie, apărut în anul 1982, la Editura „Eminescu”;

– *Fluturile de diamant* este cel de-al treilea volum de poeme, apărut în anul 1986, la Editura „Cartea Românească”;

– *Amintiri din pădurile de Miconia* este al patrulea volum de poeme, apărut în anul 1991, la Editura „Eminescu” din București.

Încă de la debutul editorial din anul 1978, de la Editura „Cartea Românească” – lector de carte regretatul poet și prozator Mircea Ciobanu, unul dintre cei mai străluciți editori de poezie, cum avea să se afirme încă din anii premergători manifestării generației optzeciste – volumul de poeme *Ascunsa ninsoare* prefigura, prin lirica lui Corneliu Antoniu, un poet cu o voce distinctă și sobră, cu metamorfoze ale unei sensibilități poetice autentice și discrete, filtrată de o cerebralitate ce înobilează trăirea poetică, potențându-i inefabilul

poemelor sale, conferindu-le individualitate și forță lirică.

Rostirea poetică a acestei cărți de debut relevă, la modul pregnant și convingător, un poet pe deplin stăpân pe mijloacele de exprimare în sfera poeticului, de un talent indiscutabil.

Poemele din *Ascunsa ninsoare* captează atenția cititorului printr-un limbaj poetic adecvat unei tensiuni lirice echilibrate, iluminate de soarele amurgind, al contemplației și reveriei.

Figurile de stil ale poemelor surprind la modul plăcut, prin originalitate și relief, alcătuind un instrumentar liric bogat în mijloacele de sugestie, ce induc cititorului starea privilegiată a meditației.

Eul poetic al autorului cărții – cum transpare din cele mai multe poeme – este generatorul, în plan axiologic, al unor indiscutabile valori estetice.

Aprecierile unor reputați critici literari – Laurențiu Ulici, Nicolae Ciobanu, Constantin Călin – au subliniat, prin formulări elogioase, meritele acestei cărți de debut, din care – îngăduit să-mi fie – voi reproduce succint: „Lirismul acestui poet e discret, ca o ninsoare ascunsă, împrăștiată difuz în tot aerul sensibilității” – scria Laurențiu Ulici, strălucit critic literar și om de cultură, în revista „România literară”, nr. 51, din 1978.

Nicolae Ciobanu, în revista „Luceafărul”, nr. 50, din 1978, se pronunța astfel: „Confesiunea sobră se dizolvă în inefabilul poetic de la sine, poemele căpătând individualitate și forță de captare pe neașteptate. Iar când un tânăr poet, ne întâmpină cu un amplu poem de-a dreptul excepțional intitulat *Monodelfia* se cuvine să-i acordăm deplină încredere”.

Nu mai puțin elogios, nota – într-o cronică publicată în revista „Ateneu”, nr. 138 (1979) – criticul Constantin Călin: „Frecvente, meditațiile asupra limbajului amplifică meditația existențială. Poemele sale îmbină intuiția cu reflexia matură, responsabilă. Cartea de debut *Ascunsa ninsoare* e lucrarea unui poet dotat”.

Poetul Corneliu Antoniu a intrat în conștiința critică a contemporaneității și prin alte aprecieri favorabile ale unor importanți critici literari, scriitori, oameni de cultură, formatori de opinie, pentru toate cărțile publicate de acest autor.

Voi prezenta mai jos, într-un argumentarea sublinierilor și aprecierilor de mai înainte, exemple de texte din cartea de debut, ca și din celelalte cărți de autentică poezie, publicate de poetul important care s-a impus în mai mulți ani de prodigioasă activitate literară și culturală (în sens larg), prin organizarea unor memorabile serii de poezie, la nivel interjudețean, cât și a unor festivaluri naționale și internaționale, încheiate prin concursuri literare, care este – nimeni altul decât... Corneliu Antoniu.

În scopul relevat mai sus, înțeleg să reproduc integral textul unei frumoase poezii (pag. 11), intitulată *Viziune*, care, prin lirismul ei genuin și grație unei prozodii impecabile (ce amintește de marii clasici) nu mai are nevoie de vreo prezentare ori interpretare: Fată fru-

moasă ce dansezi / Prin ploaia asta sunătoare / Cad din copacii încă verzi / Păsări și fructe roșii. // Un pas ușor, un vânt ușor / Sub amețita mea perdea / La geamul din interior / Unde privesc la dumneata. // Și cad ninsori mai de demult / Și-un ochi de carne prea curată / Și nu mai pot să te ascult / Și nu mai pot să mor, odată.

Fără a fi ostentativ livresc (în sensul nobil și cultural al cuvântului) poetul își pune în valoare spiritul înnoitor, de inovație imagistică, prin personificarea unor personaje mitice (ca în poemul *Orfeu în grâu*), iscând un poem de o amplă rezonanță mitică și evanescentă lirică, din care supun atenției cititorilor versurile semnificative de mai jos: Aplecat era capul privighetorii / În vorbele lui încă nerostite, / Aplecat era capul privighetorii. // În grâu / Inima ei se va odihni / Pe umerii graurilor în grâu, / Inima ei se va odihni. // (...) Pasărea sau cântecul (e totuna?) / Strâns la piept o ținea. / Harfa lui cu strune de aer / Harfa lui cu strune de șerpi / Peste care trece cu gura. // În grâu inima ei se va odihni, / Pe umerii graurilor în grâu.

Un amplu poem, de o largă respirație lirică, intitulat *Drumul miriapodului*, potențează la modul inspirat inventarul poetic al cărții, conferindu-i virtuțile unui autentic basm lirico-mitic, din care, fie și numai câteva strofe revelatoare, fiind reproduse mai jos, acestea vor fi suficiente de concludente pentru reliefa susținerilor anterior avansate: O parte-s vii, o parte-s morți / Depinde doamna mea, de sorți – / Copacului îi e lumină / Cercelul tău când o să-i vină / Și mai ales între lumini / La dezgolate rădăcini. // Întors timpanul, coardă rea, / Dansezi pe el, iubita mea? / Ci derosul os lucește / Încolăcit pe-un os de pește / Când sar afară din cocori / Distanțele, ca niște nori. // (...) Că încă rupt și încă singur / Sub cerul răsturnat – ci eu / Eram ca o lumină vie / Prin lacrima lui Dumnezeu / O piatră înfruntând câmpia / De sticlă spartă și de seu // Dar, soare, încotro e drumul / Miriapodului? Ci fie! / E ritm timid / Dar strigă piatra / Ascunsă-n mine: Slavă ție! / În malul stors și-n galleria Cuvintelor, uscatul ceas / Al binecuvântării, iată / În urma faptei a rămas.

Poemul amintește, prin capacitatea imaginativă și evocatoare, ca și prin intensitatea lirică a rostirii poetice, de Riga Cripto și lapona Enigel, a lui Ion Barbu, cu care în mod evident se înrudește, grație nu puținelor similitudini ale invocării și construcției lirice.

Un alt poem, dar de o altă factură lirică, în vers alb, considerat a fi „excepțional” de criticul Nicolae Ciobanu, alături de *Drumul miriapodului*, este *Monodelfia* – din care voi reda, în cele ce urmează, unele versuri mai semnificative: Să fii bun / Să fii de aur / Ce e mai minunat decât să luminezi / Ca soarele. / Ascultă glasul acestui copac / Ascultă frunza lui. / Toate tângesc după tine / Prietene rar care nu mai vii. // (...) Am să te aștept / În grădina mea fără pomi, în sângele meu fără sânge / În inima mea fără inimă. / La ceasul de veghe am să te aștept / Ca altădată,

bătăndu-mi la geam / Cu sufletul tău cât luna / Muiată-n parfum. / Înstrăinatul meu cavalier / Obosit de atâtea tinerețe // (...) Corabia plină de greieri / Și hambarele cu iarbă de mare. / Într-un fel de fluturi se adâncește vântul / Valurile se despoaie de spumă, / Apa țipă și algele / Înfloresc în gura rechinilor. / Din torsul nimfelor / Se aprinde un foc submarin. / Am să te aștept / În grădina mea fără poartă / În casa mea fără acoperiș / În soba în care au înflorit lemnele. / Până carnea mea va cădea de pe os / Până voi pieri / Împrejurul numelui tău.

Dar, iată poemul de mici dimensiuni ale versurilor, dinspre finalul acestei cărți de debut, care dă titlul volumului: Trăim numai atât / Cât ține cântecul: / Florile gerului – / Pe un ochi de geam. / Ni se cuvine o lebădă / Spulberând nămeții, / Dar zăpada fuge de noi / Galopând, galopând (*Ascunsa ninsoare*).

Prin cea de-a doua carte – *Supunerile* – publicată în anul 1982, la Editura „Eminescu”, poetul face dovada unui salt calitativ evident, atât sub aspectul formal – al prozodiei – cât și al substanței lirice, al spectrului tematic și ideatic.

Începând cu a doua carte, poetica lui Corneliu Antoniu devine mai personală, modalitățile lirice de abordare sunt particularitățile lirice proprii. Temperamentul său liric se definește la modul pregnant, se cristalizează o personalitate poetică inconfundabilă.

Conceptul mallarméean, cu metafizica lui esențial estetică, începe să rodească, eul poetic se armonizează la nivelul inefabilului și – precum și în alte cazuri – esteticul este „teleportat” în ontologic. Rodirea aceasta, drept consecință firească a unei mirabile fecundări, izvodește fructul cel binecuvântat al unei lirici meditative, cu puternice accente existențiale.

Sensibilitatea poetului este „bulversată”, răscolită într-un chip fericit de fiorul germinativ al misterului vieții, al miracolului viețuirii. Vom constata, din cele de mai jos, că roadele acestei germinări sunt unele pe măsura fericitei nuntiri dintre Logos și idee.

Se produce un „fenomen” – în ordinea dialectică – în universul poetic al acestui interesant poet – ce nu are nimic spectaculos ori imprevizibil. Anume – drept consecință firească a unei evoluții – interferențe lirice în rostirea poetică, dintre cuvânt și sensibilitatea trăirii, dintre sentiment și cugetare, ca proces integrator și metamorfozant, în urma căruia metafora este înnobilită de idee.

Iată, însă – drept exemplificare – cum arată roadele născute în procesul combustionar de care vorbeam, ce le întâlnim în această a doua carte. Pentru început, să „degustăm” numai două catrene ale unui frumos și „primăvărat” sonet: Tot mai adânc dorm păsările-n cer / În primăvară-i marea lor salvare / Dar primăverii nu mai pot să-i cer / Dovezile de sevă și de floare. // Cum să le chem? Oricum tot n-ar veni / Din suflet harfa lunii să-mi sfârșească / Prin ploii amețitoare herghelii / Pe cerul meu au și-nceput să pască. (Va urma)

Calul, un animal puternic, înțelept și util

➔ **Claudiu DUICĂ**

Pentru unii calul, nu reprezintă decât un animal de povară și un mijloc clasic de transport, care l-a ajutat pe om de-a lungul timpului în muncile și în activitățile sale importante. El mai este văzut și ca o modalitate de divertisment sportiv și de relaxare cotidiană. Nu este deloc greșit. Dar calul nu a însemnat și nu este

nu mai văzuse până atunci astfel de animale și a crezut că ele și oamenii ce le călăreau erau zeități și nu au mai opus astfel nici un fel de rezistență.

La cucerirea Vestului sălbatic, de către europeni și formarea unora dintre statele americane după om, tot calul a fost elementul principal de luptă. În timpul celui de-al doilea Război Mondial, un inedit moment, remarcat de istorie, a

și enumerarea legendelor, a calităților, a foloaselor și aprecierilor despre acest monumental reprezentant al regnului animal ar putea continua la nesfârșit, mai ales că nu există artă frumoasă (poezie, pictură sculptură, etc.) care să nu-l fi imortalizat.

Altfel vorbind, probabil, că nu se află loc în lume în care preocuparea pentru creșterea și educația, cailor mai ales a

doar atât, fiind o expresie inspirată și nobilă a creației divine, caracterizat de trei esențiale însușiri: putere, înțelepciune și utilitate.

Despre aceste ființe de excepție, nu se știe, cronologic vorbind, când și unde au intrat, în viața omului. Se afirmă însă, că primii călăreți ar fi fost brahmanii indieni, că asirienii, chinezii și persanii, cu trei mii de ani în urmă, erau cunoscuți ca buni crescători de cai și călăreți iscusiți.

Mitologia antică relevă și ea cu prisosință importanța calului. Astfel grecii vechi, elinii, credeau că acesta vine din mare fiind creația lui Poseidon, zeul apelor, iar romanii că strălucitorul car de foc al Soarelui era tras de cai înaripați. În cadrul Olimpiadelor antice întrecerile dintre călăreți sau dintre carele cu două și patru roți erau unele dintre cele mai apreciate norme sportive.

Și ar mai fi multe de spus în acest sens. În epoca modernă calul a fost și un important și nelipsit element de luptă, soarta multor războaie dintre oameni depinzând de numărul și performanțele fizice ale acestor animale. Cei mai de temut călăreți din toate timpurile au fost mongolii, care trăiau și luptau călare. Caii acestora, de talie medie, dar iuți și puternici, făceau parte din familia lor în veșnică mișcare, laptele fermentat de iapă, denumit kumâs, fiind băutura națională. Sub Gingis Han (Stăpânitorul Lumii), mongolii au constituit cel mai mare imperiu din istoria universală.

Cu toate că Montezuma, regele aztecilor, conducea o puternică și numeroasă armată pedestră, a fost învins de o mână de aventurieri spanioli. Acest lucru a fost posibil datorită faptului că regelui aztec i-a fost teamă de cei câțiva cai din dotarea conchistadorilor. Regele

fost cel în care armata poloneză a ieșit în fața tancurilor germane, cu ce avea mai bun la acel moment, cavaleria.

De remarcat și faptul că profetul Mohamed a fost un mare iubitor de cai, ocupându-se personal de creșterea lor. Mai mult el a făcut calului, în Coran, un loc de cinste prin elogioase aprecieri: „Calul este cea mai frumoasă creatură înafară de om; cea mai nobilă ocupație este de a-l crește; cea mai plăcută distracție este de a-l încăleca; cea mai frumoasă acțiune a omului este de a-l îngriji; accesul în Paradis se face pe spinarea calului arab.”

celor de rasă să nu aibe importanță. La noi în țară interesul pentru creșterea și comercializarea cailor se semnalează încă pe la jumătatea sec. al VII-lea, la anul 1870 înființându-se primele herghelii românești. În momentul de față în România, ființează un număr apreciabil de herghelii de stat, cum ar fi: Herghelia Beclean-Bistrița (rasele Lipițan și Semigreul Românesc); herghelia Cislău-Buzău (rasa Pur-Sânge englez); herghelia Dor Mărunt-Călărași (rasele Trăpaș și Semigreul Românesc); herghelia Izvin - Timișoara (rasele Ardenez și Nonius); herghelia Jegălia-

CALUL

➔ **Ion IANCU-VALE**

Statuie a zvâcnetului

Calul reazemă bolta în nări

Și copita

Stemă a libertății lui

Sudează nervos cerul de pământ

Nobilă dăltuire de curaj

Doar fluturile roșu al inimii

Bate temător

În pupila-i uleioasă și dilatăta

Trădându-i ancestrala teamă

De zăbală.

Călărași (rasa Cal de Sport Românesc); Herghelia Lucina-Suceava (rasele Huțul, Calul de Bucovina și Pony); herghelia Mangalia-Constanța (rasa Pur Sânge Arab); herghelia Rădăuți-Suceava (rasa Saghyo Arab); herghelia Rușeu-Buzău (Trăpaș și Semigreul Românesc); herghelia Sâmbăta de Jos-Brașov (rasa Lipițan); herghelia Tulcești-Galați (rasa Gidron).

Acestea ar fi hergheliile oficiale și tradiționale. Alături de ele, însă, s-a dezvoltat, după 1990, sectorul privat. Astfel prin implicarea unor împătimiti iubitori de cai, oameni cu posibilități materiale importante, s-au constituit numeroase herghelii particulare care depășesc acum cu mult numărul cailor aflați în hergheliile statului. **Va urma.**

România, viitoare Tzigania!?

Rusine pentru mass-media manelizata din Romania! Presa din Franta a inceput sa ne catalogheze tigani acum 15 ani. Presa din Italia nu ne scoate din tigani, iar elvetienii ne spun ciori si corbi. Norvegienii se plang ca sunt victime ale inselaciunilor din partea tiganilor romani care le vand cupru pe post de aur.

Toate aceste natiuni au insa un numitor comun: presa locala, ziaristii din aceste tari, isi apara conationalii, aratand cu degetul Romania, natiune care in proportie de 70% ajunge in Europa sa se identifice cu sintagma de „Tzigania” sau tara tiganilor europeni.

Cum s-a ajuns aici? Nu discutam despre impotenta diplomatiei romanesti care, si-a facut o traditie din a fi

una din cele mai, nu slabe, ci fricoase, lipsite de reactie diplomatii europene, care nu face mai nimic sa apere pozitia romanilor in lume [in Elvetia ciorile de romani sunt striviti in presa de o saptamana si nu exista inca nici o reactie oficiala a MAE, ca doar de aia platim taxe si impozite], ci discutam despre faptul ca, in Romania, este poate singura situatie in care mass-media, nu numai ca nu ia apararea romanilor care tind sa fie identificati cu etnia rroma, insa promoveaza o Romania manelista. Discutam cu un prieten, manager la o companie elvetiana din Romania, care, pe marginea atacurilor la adresa romanilor din Elvetia, despre care am scris aici <http://www.urbaniulian.ro/2009/01/07/presa-elvetiana-s-a-dezlantuit-in-atacuri-furibunde-la-adresa-ciorilor-de-romani-mae-somata-de-intervina-oficial>, mi-a transmis aceste lucruri:

„Dragă Iulian,
Vad si remarc, pe buna dreptate, ca romanii sunt supusi unui tir de acuzatii ingrijoratoare in Elvetia. Sincer este prima oara cand in tara mea, conationalii mei se pronunta cu asemenea agresivitate la adresa unei natiuni europene, insa, hai sa vedem cum s-a ajuns aici. Eu, stii bine, lucrez si locuiesc in Romania de 5 ani.

Dragule, sunt socat de faptul ca, in presa romana, nici macar un singur ziar nu a scris editoriale de atitudine fata de linsajul mediatic la care sunteti supusi in

Elvetia. Sunt surprins sa vad ca oficialii din politica voastra externa se fac ca nu vad si ca nu aud, si nu se declara, oficial, macar ingrijorati de escaladarea acestor lucruri la adresa romanilor in presa elvetiana.

Pai daca voi nu va aparati, cine sa va apere? Stii de exemplu faptul ca, au existat luari de pozitie din partea presei germane, adica au ajuns ziaristii nemti sa-i apere pe romani, in vreme ce ziaristii vostrii nu spun nimic? Pentru un elvetian este o chestiune ciudata, pe care o poate elucida doar trairii in tara voastra.

Pentru ca, sa ma ierti insa, programele voastre TV abunda de productii centrate pe imaginea tiganilor.

De Revelion am vazut o chestiune groterasca, am vazut cum niste valori istorice ale romanilor, erau jucate de catre niste celebritati locale carora voi le spuneti manelisti. Fetita mea invata la scoala germana din Bucuresti, iar colegii ei discuta in pauze despre aventurile unei printese in filmul Inima de Tigan.

In ziarele voastre, nuntile, divorturile si viata tiganilor fac cap de afis, astfel incat intreaga imagine a tarii este construita in jurul lor, astfel incat, cum vreti sa nu fiti identificati cu ei; adica, cultura voastra ca popor deja este asimilata de cultura tiganilor romani, si cred ca este un eveniment unic, in care o etnie fara civilizatie sa domine un intreg popor si aici ma refer la faptul ca, vina o poarta mass-media care este centrata si preocupata sa faca audienta, exacerband la maximum imaginea tiganilor, astfel incat,

in mod firesc tara voastra a ajuns sa fie asimilata cu locul de bastina al tiganilor europeni.”

Sinuosul drum al lebedei din Austria catre graterile faraoanelor si margaonilor a trecut invariabil prin presa romana. Iata ca aceasta goana dupa audienta, care implica scoaterea in primplan al non-valorilor, al manelistilor, au adus Romania la stadiul de cultura facuta sub coviltirul carutei.

Mega-productii gen Inima de Tigan sau Regina, nu trebuie sa uitam ca au avut audienta maxima de exemplu in ziua alegerilor, atunci cand ROMANII [nu rromii] nu fost mai preocupati sa nu rateze episodul respectiv, decat sa isi exercite dreptul la vot.

Am facut aceasta paralela pentru ca, in cursul acestei dimineti am discutat telefonic cu Ambasadorul Romaniei la Berna.

Domnul Sava, s-a declarat incantat de faptul ca sunt preocupat de imaginea romanilor in Elvetia, si sincer mi s-a parut a fi un diplomat, care este plin de intentii bune, insa este cam legat de maini si de picioare. Asta pentru ca, dansul mi-a spus ca a informat MAE despre ceea ce se intampla in presa elvetiana la adresa romanilor [s-au lipit ostentativ afise infatisand ciorile de romani inclusiv pe strazile oraselor elvetiene] si asteapta o reactie a oficialilor romani. Insa, interesante sunt cifrele avansate de domnia sa, care ne demonstreaza faptul ca, Elvetia chiar era ultima tara din Europa care avea dreptul sa ne catalogheze drept ciori, si sa discute, despre

un referendum care sa interzica cetatenilor romani, dreptul la libera circulatie pe teritoriul tarii lor.

Astfel pe piata muncii din Elvetia exista circa 750000 de muncitori straini, in aceasta tara posibilitatea de a muncii la negru fiind redusa.

Din acesti 750000 de muncitori straini din Elvetia, doar putin peste 3900 sunt romani, adica sub un procent, astfel incat prezenta romanilor este extrem de redusa. Insa, din acesti 3900 de romani care muncesc in Elvetia, si din cauza carora nu mai au loc sa respire elvetienii, in proportie de 90 % sunt oameni de o inalta probitate profesionala si morala: manageri MBA, profesori, medici adica romani care reprezinta cu cinste tara noastra. Este evident astfel faptul ca, cel putin in cazul acestor atacuri xenofobe din presa elvetiana, MAE trebuia sa intervina, pentru ca romanii se simt efectiv abandonati de toata lumea, adevarati fii ai ploii.

Un profesor roman care preda la catedra unei universitati din Berna imi spunea: „Am invatat la Oxford, predau de peste 20 de ani, insa nu am crezut ca o sa apuc ziua in care, la curs, studentii sa ma intrebe daca nu cumva si eu am rude tigani in familie! Nimeni nu ne apara, nici presa romana, nici autoritatile romane, nimeni, astfel incat nu ne mai ramane decat sa ne punem cenusa in cap, sau sa renuntam pur si simplu sa mai declaram ca suntem romani! Inainte de '89 eram priviti cu simpatie aici, noi romanii, eram considerati oameni eminenti, insa in numai 20 de ani, am ajuns sa primim in bloc eticheta de tigani.

Si cum sa nu o faca, daca in presa romana nimeni nu vorbeste de romanii de succes, de romanii inteligenti, si asta pentru ca ziarul se vinde numai daca il are pe prima pagina pe Guta, Minune etc. Eu refuz sa ma las manelizat, insa asta se pare ca este echivalent cu a renunta sa ma mai consider roman.

Tara mea se cheama Romania, nu RRomania!”

Material transmis din Elveția
în Canada și retransmis nouă
de către redactorul nostru,
✎ Virginia MATEIAȘ - Quebec

Caseta redacțională

Fondatori: Ion Iancu Vale, Sebastian Drăgan, Mircea Cotârță ■ **Redactor șef:** Grigore Grigore ■ **Redactori șef adjuncți:** Romulus Gandy Georgescu, Gheorghe Palel, Florea Turiac ■ **Secretar general de redacție:** Nicu Tănase ■ **Seniori editori:** Mihai Antonescu, Victor Atanasiu, Mircea Constantinescu, Florian Copcea, Tudor Cristea, Victor Petrescu, Victor Sterom, Al. Florin Țene ■ **Redactori principali:** Alexandrina Dinu, Răzvan Davidescu, Bogdan Didescu, Lucian Constantin, Puiu Drăguțoiu, Ana-Maria Pulbere, Ioan Vișan ■ **Redactori asociați:** România - Gavril Moisa, Emil Perșa (Cluj-Napoca), Ana Zegrean (Bistrița Năsăud), Adrian Georgescu, Iulian Nuță, George Tei (București), Ionica Dăgădiță, Rodica Licsari, Dan Dobrescu (Turnu Severin), Dana Dogaru Zamora (Bușteni), Raisa Boiangiu (Hunedoara), Ionel Dumitrescu, Florin Vârlan Neamțu (Mangalia), Aurora Pordea, Nicolae Iștoc (Oradea), Lucian Gruia, George Lixandru, Emanoil Toma, Dorel Trifu (Ploiești); **Alte țări:** Virginia Mateiaș (Canada), Dimitrie Grama (Danemarca), Olimpia Danci (Italia), Vasile Barbu, Gligor Popi, Ionel Stoiț (Serbia), Vavila Popovici, Claudia Serea, Florin Smarandache (S.U.A.), Eugenia Bălan Ciocoboc, Silvia Caba Chivireac (Ucraina).

Adresa redacției: Aleea Arcașilor, bl. 36,
sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Tehnoredactare:

DEVSOFT

Telefoane: 0727 800 002, 0730 863 602
E-mail: devsoft.ro@gmail.com

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor